Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 85 (17208) | 1986 оной апрелиин 11, пятница | Сэн 3 мүн.

ШЭНЭ ГУРИМААР АЖАЛЛАХААР БЭЛЭН

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев апрелиин 9-дэ Куйбышев хотын болон областиин ажалшадтай уулзалгаяа гурбадахи үдэрөө үргэлжэлүүлһэн байгаа. Фабрика, заводуудай цехүүд соо, үйлсэ гудамжануудта үнэн зүрхэнэй, хани халуун хөөрэлдөөнүүд болобо. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь дары түргөөр бэелүүлхэ, ухаан бодолоо ажал хэрэгүүдээр батадхаха хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа ороной томо ехэ индустриальна районой ажалшад харуулаа.

Энэ үдэр М. С. Горбачев станок бүтээлгын нэгэдэлэй хүдэлмэришэдтэй уулзаһан байна. Предприятиие һэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай, дэлхэйн эрхим түрүү стандартнуудһаа үлүү һайн үйлэдбэриин модульнуудые, автомат станогуудые бүтээн гаргаха тухай, хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал болон ажаһуудал тухай хөөрэлдөөн болобо. Хүдэлмэришэн анги шэнэ ёһоор хүдэлхөөр бэлэн, совет обществын социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха тухай партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдтэ тодорхой ажал хэрэгүүдээрээ харюусана гэжэ тэдэнэй олонхид хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглэээ. Байгша ондо социально-ажаһуудалай барилганууд дээрэ сүлөөтэй сагтаа дүрбэн үдэрһөө бага бэшэ саг соо хүдэлхэ тухай ВАЗ-айхидай гаргаһан үүсхэл хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр һайшаагдаба.

ВАЗ-айхид һайн юумэ бодомжолоо, станок бүтээгшэдэй тэдэниие дэмжэжэ байһаниинь һайн гэжэ М. С. Горбачев хэлэбэ.

Залуу инженер-туршагша Сергей Захаров мэнэ һаяхан хабсаргагдаһан агрегадуудай нэгые туршан харуулһан байгаа.

Түйлаһанаараа сэдьхэлээ ханахагүй гээшэ партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй гол зорилго болоно гэжэ тэрэ тоолоно. Мэнэ һаяхан хабсаргагдаһан тоото-программна жолоодолготой станогой дэргэдэ зогсожо байнаб. Ямар гайхамшаг оньһон техникэ бүтээнэ гээшэбибди гэжэ һайрхахашье дуран хүрэнэ. Зүгөөр бүхы юумэ хэбэбди гэжэ бодомжолоо һаа, гээгдэжэ захалха байһандаа этигэнэб. Съездһээ хойшо орон доторнай бэелүүлэгдэжэ байһан хубилалтанууд захагүй үргэн ехэ байна.

29-тэй боложо ябаһан Сергей Захаров түйлаһан амжалтануудтаа шүүмжэлхы ёһоор хандадаг хүн юм. Һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр нэгэдэлдэ ерэжэ, тэрэнэй техническэ мэргэжэлэй училищада һурахаяа ороһон байгаа. Токарна хэрэг шудалжа, бэрхэ хүдэлмэришэн болоо һэн. Гэбэшье энээгээрээ сэдьхэлээ ханаагүй. Тиигэжэ тэрэ Куйбышевска политехническэ институтда һурахаяа оробо. Институтдаа дүүргэхэдээ, дахинаа үйлэдбэридэ хүдэлхөө ерээ һэн. Нэгэдэлэй тамгатай эрхим һайн оньһон техникэ зохёон бүтээлгэдэ тэрэ хабаадана.

Съездын шиидхэбэринүүдые хүдэлмэришэн бүхэн һайнаар ойлгоно гэжэ инженер хөөрэбэ. Энэнь гол шухала байна. Һэльбэн шэнэдхэлгые түргэдхэлгэдэ арад зон эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадана.

Нэгэдэлэй цехэй проледуудай нэгэндэ хүн зон олоороо сугларба. Дунда Волгын станок бүтээлгын завод шэнэ продукцияа эндэ табижа харуулаа. Коллективэй болзорһоо урид бүтээһэн болбосоруулгын хоёр түб тэдэнэй тоодо ороно. Партийна съездын хүндэлэлдэ тэдэнэр иимэ уялга абаад, амжалтатайгаар дүүргээ һэн.

Эдэ станогууд эрхим шанартай продукци болоно. Эдэмнай үйлэдбэридэ автомат оньһо тодхохо, хүнүүдэй хабаадалгагүй технологи нэбтэрүүлхэ арга олгохо дүрбэдэхи үеын техникэ гээшэ.

Тольятти хотын ажалшадтай уулзалга дээрэ М. С. Горбачевой хэлэһэн үгэ хүдэлмэшэдэй зүрхэ сэдьхэлдэ һайшаагдаба гэжэ станок бүтээгшэд хэлэбэ.

Хүн бүхэн тобшолол хэнэ гэжэ цехэй мастер С. Г. Малахаев хэлэбэ. Хэрбээ манай станогуудай эрхим һайн байгаа һаань, бүхы юумэн: машинанууд, приборнууд, эд бараан булта һайнаар гаргагдаха байна гэжэ тоолоноб. Энэ үгэ этигэл найдалтай, үнэн сэхэ байһаараа бидэнэй анхарал татаа. Парти хүдэлмэришэн хүн бүхэндэ хандаба гэжэ би ойлгоноб. Тиимэһээ тэрэ хүн бүхэнэй анхарал татаха ёһотой.

Станок бүтээгшэдтэй уулзаһанайнгаа һүүлээр М. С. Горбачев Куйбышевай «Красная звезда» фабрикада хүрэбэ. Энэ хадаа Поволжодохи эгээл үнинэй оёдолой предприятинуудай нэгэниинь юм. Фабрика эхэнэрэй болон үхибүүдэй хубсаһа оёдог. Эндэ ажаллажа шададаг, гэбэшье бүхы юумэн хүнүүдэй һанаашаар бүтэдэггүй байна. Мүнөө фабрикада хүндэ хүшэр байдал тохёолдонхой, март һарын ба нэгэдэхи кварталай даабари дүүргэгдээгүй. Юундэ? Предприятида болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ асуудалда харюу үгтэбэ.

М. С. Горбачев: Танайхидал адли фабрикануудтай жэшэбэл, юундэ танайда ажалай бүтээсэ 20 процентээр доошолооб?

В. Ромашихин (нэгэдэлэй генеральна директор): Оньһон техникэ тодхон табихын тула манай предприятиин байшангууд тон таарамжагүй байна. Оньһожоруулга гээгдэлдэ оронхой.

М. С. Горбачев: Энэтнай муул даа. Угайдхадаа директорэй иигэжэ хэлэжэ байхань. Ямаршье ушар байдалай тохёолдоо һаань, директор эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ харгы замуудые олохо ёһотой.

З. Комарова (эсхэгшэдэй бригадир): Манайда залуушуул удаан тогтожо хүдэлнэгүй, гэр байра дуталдана. Би 34 жэл соо энэ столой хажууһаа холодонгүй хүдэлжэ байнаб. Теэд залуушуул хоёр-гурбан жэл үнгэрөөд лэ гаража ябашана.

М. С. Горбачев: Таанадай һайнаар оёдог байһые мэдэнэб.

З. Комарова: Манай гаргаһан эдлэл хэрэгсэлнүүд магазинуудта хэбтэжэ байдаггүй. Нэгэшье гомдол абаагүйбди. Зүгөөр бүд нэхэгшэд мүнөөнэй, һайн, гоё үнгэтэй бүд нэхэжэ гаргаха ёһотой гэжэ хэлэхэ байнаб.

М. С. Горбачев: Юрэдөөл, муу шанартай бүд гаргагдана гээшэ гү?

Л. Еперина (бэлэдхэлэй цехэй начальник): Тон муу шанартай бүд, илангаяа плащ оёхо бүд ехээр гаргагдана. Тэдэ үнгэ зүһөөрөөшье хангалтагүй байдаг. Оёдолшодой ГОСТ-ын бүд нэхэгшэдэй ГОСТ-до тааралдадаггүй байһаниинь ехэл харамтай. Бидэ хоёрдохи, гурбадахи сортын бүдөөр нэгэдэхи сортын эдлэл хэрэгсэлнүүдые оёхо ушартай болонобди. Тиимэһээ хоёр-гурба дахин ехэ ажал хэхэ баатай болодогбди.

М. С. Горбачев. Бүд нэхэгшэдтэ эрилтэнүүдые табиха хэрэгтэй. Юрэдөөл, мүнөө энэ бүд таанадһаа абахамнай, хэрбээ хахад жэлэй гү, али нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ, хубилгаагүй һаатнай, иимэ бүд бидэнэртэ хэрэггүй гэжэ хэлэхэ ёһотойт. Гэбэшье оёдолшон хододоо уран шадамар гартай, хүн бүхэнэй һанал бодолые, эрилтэ хэрэглэмжые таажа шададаг хүн байха зэргэтэй гэжэ таанад мартаха ёһогүйт. Зүгөөр эндэ табигдаһан асуудалнууд шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Бултадаа оролдолго хэшээлээ дээшэлүүлхэ ёһотойт. гэжэ һананаб. Бүд нэхэгшэдтэ, таанадташье. Хангагшадтай һайн холбоо барисаа тогтоохо хэрэгтэй. Дүтэрхы предприятинуудтай харилсаа тогтоохо. Һайнаар хүдэлэгшэдтэ баяр баясхалан хүргэхэ, тэдэнэртэ бэшэг эльгээхэ, энээн тухай газетэдэ хөөрэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ дүтэрхы предприятинуудай муугаар хүдэлөөд байгаа һаань, делегацияа тиишэ эльгээжэ, муу шанарайнь түлөө тэдэнэртэй шангаханаар хөөрэлдэхэдэ яахаб? Таанадай һанаагаа зобожо байһантнай ойлгосотой. Гэбэшье ажал хэрэгэйнгээ түлөө һанаагаа зобожо байгаа хадатнай тэрэ һайжарха аабза гэжэ һананаб.

Продукциин шанарай түлөө харюусалгаяа өөһэдөө буулгангүй, оёдолшод муу шанартай бүд нэхэгдэнэ гэжэ тон зүбөөр мэдүүлбэ. Нёдондо жэл тэдэнэр 1 миллион 254 мянган түхэригэй продукци нэхэгшэдтэ һөөргэнь бусааһан байгаа. Ленинградай Тельманэй нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинат илангаяа муу шанартай бүд гаргана.

Фабрикын талмай дээрэ үшөө нэгэ хөөрэлдөөн болобо. Гансал энэ предприятиин хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, харин городой хүршэ районуудта ажаһуугшад эндэ сугларһан байгаа. Тэдэнэр партиин хараа шугамые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээд, хүдэлмэришэн ангитай үнэн сэхээр хөөрэлдэһэнэйнь түлөө баяр баясхалан хүргэбэ. М. С. Горбачев иигэжэ хэлэбэ: Бидэ фабрикатай танилсахадаа, танай продукциие хараабди! туршалгын цехтэ орообди. Һайн модельнүүд бии байна. Хүнэй һанаанда таарама. Энэ тон һайн лэ. Гол участогуудай нэгэн болохо оёдолой промышленностиин продукцида ходо ходо гомдол ородог гээшэ. Һаяар фабрикада шэнэ техникын, шэнэ лининүүдэй тодхогдон табигдаха байһандань найданаб.

Таанадай хэжэ байһан ажалайтнай түлөө баяр баясхалан хүргэхые хүсэнэб. Теэд таанадта хэлэгдэһэн ажаглалтануудые анхаралдаа абаха ёһотойт. Илангаяа худалдан абагшадай зүгһөө хэгдээ һаань. Таанад өөһэдөөшье худалдан абагшад болонот. Өөһэдынгөө гаргаһан продукци бэшэ, харин бэшэшье продукци абахаяа ондоо магазинда ошоходоо, ямар юумэнэй һайшаагдажа, ямар юумэнэй һанаанда таарахагүй байһыень харана ха юмта даа. Ажаглалтануудыешье хэдэг байхат. Танайшье гаргаһан продукцида иимээр лэ хандана. Таанад амар заяатай һууха аргагүй мэргэжэлтэй зон болонот. Таанадай хэһэн, бүтээһэн юумэ арад зон хаража, сэгнэлтэ үгэдэг байна. Тиимэһээ хүдэлмэрээ һайжаруулха хэрэгтэй. Худалдажа абаһан юумэнэй хүнүүдтэ урма баяр асархадань, хэндэшье аятай зохид байхал. Шанарай түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Энэ ушар бултанда: оёдолшодтошье, гуталшадташье, гэр һуудалай оньһон техникэ бүтээгшэдтэшье хабаатай. Юрэдөөл, гэрэй хэрэглэмжын эд бараа гаргагшадта хабаатай байна. Бүтээн гаргаһан продукциингаа шанарые эрид һайжаруулха, зорилгонуудаа шиидхэжэ шадаха байһандатнай найданабди.

Таанадта бүхы һайн һайханиие хүсэнэб.

А. БЕЛИКОВ,
Б. БЕЛЯКОВ,
Б. ГРИЩЕНКО,
М. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд.

МОСКВА БУСАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Москва бусахаяа апрелиин 9-дэ үдэһөө хойшо Куйбышевһаа мордоһон байна.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Муравьев, партиин Куйбышевска обкомой бюрогой гэшүүд, хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд аэродром дээрэ тэрэниие үдэшөө.

* * *

Москвагай аэродром дээрэ М. С. Горбачевые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Г. А. Алиев, В. И. Воротников, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, бусад нүхэд угтаа.

(ТАСС).

Манай гэр байрануудта электрын гэрэл, элдэбын оньһон түхеэрэлгэнүүдые саг үргэлжэ хэрэглэлгэ дадал болонхой. Электригүүд үдэр, һүнигүй ажалдаа гарахаар бэлэн байдаг. Юуб гэхэдэ, шанга һалхинһаа утаһан таһараа, бахаһын унаа һаа, усал тохёолдохо бшуу. Энээн тухай дохёо диспетчерскэдэ саг дары дуулгагдажа, аварийна бригада заагдаһан газар тээшэ зоридог.

1986 оной январь һарада эгээл иимэ ушар болоо һэн. Урда зүгэй электросетьнүүдэй Хүдэри Сомоной участогта авари усадхаха саг гараһан юм. Электригүүдэй бүлэгтэ Ц-Х. Х. Чибаков оролсоо. Мүльһэтэһэн бахана өөдэ «һабараараа» дамжан гараад, түргэн солбоноор хүдэлжэ, утаһа татаа бэлэи. Найдамтайгаар ажалаа хэдэг энэ хүн тухай РЭС-эй Хүдэри-Сомоной участогай ахалагша мастер, республикын габьяата энергетик В. М. Москвитин иигэжэ хэлээ һэн:

— Цырен-Ханда Хандажапович Чибаков манай коллективтэ 23 жэлэй туршада хүдэлнэ. Ямаршье сагта этигэн айдамаар хүч юм. Ниитын абайдалда эдэбхитэй хабаададаг.

Эрмэлзэл үүсхэлтэй, эдэбхитэй хүдэлмэришэн Ц-Х. Х. Чибаков жэлһээ жэлдэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргээ батадхан ажаллана.

Е. СУРМАЧ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц-Х. Х. Чибаков.

Авторай фото.

КПСС-эй ОБКОМДО

«1986—1990 онуудай туршада республикын предприятинууд болон эмхи зургаануудта хамһабариин хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» асуудал КПСС-эй обкомой бюрогой ээлжээтэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Эдэ ажахынуудта хүдөө ажахын продукци абалгын хэмжээнэй арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада үргаһан байбашье, хамһабариин хүдөө ажахынуудай олонхиинь хүдэлмэри бирагүй ашаг олзо багатай байгаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. 1985 ондо хамһабариин ажахытай предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хүн бүхэндэ 7,5 килограмм мяха, 57 килограмм һү, 6 килограмм овощ, 13 килограмм хартаабха хүртэхөөр продукци абтаһан байна. Энэ хадаа түсэбөөр хараалагдаһанһаа, нормоһоо һураггүй бага болоно. Зарим предприятинуудай захиргаанууд хамһабариин ажахые хүгжөөхэ, таһалагдаһан газарые ашаглаха, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые ехэ болгохо талаар үгтэһэн даабариие дүүргээгүй. Нарин сэмбын комбинадай, ВСЖД-гэй, отделени, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын, «Гусиноозерскуголь» шахтын, «Байкалрыбпром» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд хамһабариин хүдөө ажахые байгуулха талаар зохихо хэмжээнүүдые абаагүй.

Арадай депутадуудай городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд хамһабариин ажахые байгуулха болон хүгжөөхэ асуудал һулаар шиидхэнэ.

Хамһабариин хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, тэндэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар эрид шууд хэмжээ бэелүүлхыень КПСС-эй горкомууд болон райкомуудта, горрайгүйсэдкомуудта, Агропромой комитедтэ, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин обкомой бюро эрилтэ табиба.

1986—1990 онуудай туршада хамһабариин хүдөө ажахые хүгжөөхэ, тэндэ эдеэ хоолой продуктнуудые абаха даабаринуудые тодорхойлһон тогтоол КПСС-эй обком ба республикын Министрнүүдэй Совет баталан абаһан байна.

КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет ба Роспотребсоюзай правлени «1986—1990 онуудай туршада Буряадай АССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациие саашадань хүгжөөхэ, тэрэнэй ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха талаар хэмжээнүүд тухай» тогтоол абаба. Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин ажал ябуулгын зарим тэды һайжарбашье, тэрэнь мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ харюусамаар бэшэ байһаар гэжэ энэ асуудалаар абаһан тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ эд бараанай рознично эрьесын түсэб дүүргэгдэнэгүй. Худалдаа наймаан болон ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэриин, колхоз болон совхозуудһаа, тэрэшэлэн ажалшадай хубиин ажахынуудһаа хүдөө ажахын продукци худалдан абалгын, үрэ жэмэс, һархяаг бэлэдхэхэ, тэдэниие болбосоруулжа, худалдаа наймаанда гаргалгын эмхидхэлэй дутагдалнууд удаанаар усадхагдана. Кооперативна худалдаа наймаан Улаан-Үдэ городто үшөө муугаар эмхидхэгдэһээр. Социалис зөөри сахин хамгаалха талаар кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэридэ горитой дутагдалнууд ушарһаар. Тэрэшэлэн КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет ба РСФСР-эй Автомобильна харгынуудай министерство «1986—1990 онуудай туршада Буряадай АССР-тэ хамтын хэрэгтэ ашаглагдадаг автомобильна харгынуудые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаһан байна.

Суглаанууд, зүблөөнүүд, заседанинууд болон олониитын бусад хэмжээ ябуулганuудые үнгэргэлгые гуримшуулха зорилгоор КПСС-эй обкомой бюро 1986—1988 онуудай туршада республика дотор, мүн Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхэ гол хэмжээ ябуулганuудай сагые зааһан гурим хараһан, баталһан байна.

Элдэб хэмжээ ябуулганuудые үнгэргэлгые гуримшуулха хэмжээнүүдые абахын, тэдэниие эмхидхэхэ саг тодорхойлһон (заседани, суглаан, зүблөөн гэхэшэлэн) гурим тогтоохыень КПСС-эй горкомууд болон райкомуудые, республикын Министрнүүдэй Соведые, профсоюзуудай соведые, Агропромой комитедые, Арадай хиналтын комитедые, республикын министерствэнүүд болон албан зургаануудые, ВЛКСМ-эй обкомые, ажалша коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые партиин обкомой бюро уялгалба.

1986—1987 онуудай туршада Буряадай АССР-эй ба МНР-эй Сэлэнгэ болон Булган аймагуудай, Улаан-Үдэ ба Дархан хотонуудай хүршэ оршодог ажалшадай нүхэд ёһоной холбоо барисаае хүгжөөхэ хэмжээ ябуулганuудай түсэб харагдаа.

Партийно-эмхидхэлэй болон политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаатай бусад асуудалнууд КПСС-эй обкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАЛАТАНУУДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй промышленностиин талаар комиссинуудай, мүн байгаалиие хамгаалха, байгаалиин нөөсэ баялигуудые бодомжотойгоор хэрэглэхэ комиссинуудай хамтын заседани апрелиин 9-дэ Кремль соо болобо. «СССР-эй Ой модоной, целлюлозо-саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын ой модоной нөөсэ баялигуудые бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ талаар хуулиин эрилтэнүүдые яажа сахидаг тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Коммунис партиин заабаринуудые болон СССР-эй Хуулиин эрилтэнүүдые хүтэлбэри болгон, тус министерство, тэрэнэй харьяата нэгэдэлнүүд, предприятинууд болон эмхи зургаанууд ой модо хэрэглэлгые һайжаруулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ тодорхой хүдэлмэри хээ гээд элидхэл соо, депутадуудай хэлэһэн үгэнүүдтэ тэмдэглэгдээ.

Гэхэтэй хамта министерствын болон тэрэнэй подразделенинүүдэй ажал ябуулга КПСС-эй XXVII съездын табиһан зорилгонуудта, Хуулиин эрилтэнүүдтэ үшөө харюусанагүй гээд онсолон заагдаа. Эзэн буса ябадал гаргагдана, ой модоной нөөсэнүүд бодомжогүйгөөр хэрэглэгдэнэ, шухала зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй. Нөөсэнүүдые алмадаг, үлөөдэһэгүй технологи һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Модо тарижа ургуулха хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд бии.

Комиссинуудай документнүүд соо найруулагдаһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые хаража үзэхэ гээд СССР-эй Минлесбумпромдо, СССР-эй бусад министерствэнүүд болон албан зургаануудта, союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаба.

Ой модо хэрэглэлгые гүрэнэй зүгһөө хүтэлбэрилхэ ба хинаха талаар тэдэнэртэ олгогдоһон эрхэнүүдые арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бүрин хүсэдөөр бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абахыень, модо бэлэдэдэг ба болбосоруулдаг предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ой модо хэрэглэхэ хуули сахилгын түлөө харюусалгые дээшэлүүлхыень союзна республиканuудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдтэ дурадхахыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые гүйха гэһэн шиидхэбэри абтаба.

(ТАСС).

...ДЭР УРГАСА— ...ТЭГЖҮҮЛГЭҺЭЭ

...бордоһотой, хагсуу хүйтэхэн хабарай боложо байбашье, мүнөө республикын олонхи ажахынуудай тарялан дээрэ халуун хүдэлмэриин эршэ үдэрһөө ...нэмэгдэнэ. Урда районуудта үбэр наруули газарай ...нуудай шиг нойтые хушаха борнойлго эхилээ. ...газарта, сабшалан дээрэ органическа болон ми... үтэгжүүлгэ гаргаха, тарааха, һайрам тогтоохо ху... ябуулагдана.

...бүхэдэшье гайхалтай бэшэ. Энэ жэлэймнай хабар хэ...нэйхиһээ онсо илгаатай. КПСС-эй XXVII съездын ...ороной социально-экономическа хүгжэлтые хур... тэрэ тоодо агропромышленна бүхы комплексые ...гые үндэһөөрнь хубилгаха, ажахые эрхилэлгын ...гануудые эрид нарижуулан һайжаруулха, тарян бо... ажалда эршэмтэй, түрүү технологинуудые нэбтэ... асари ехэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэжэ эхилһэн ...хабар ерэбэ.

...ажахынуудаймнай таряашад, механизаторнууд, ...болон хүтэлбэрилэгшэд, мүн агропромыш... комплексын бүхы албанууд урдаа байһан ехэ зо...нуудые зүбөөр ойлгожо, ажалдаа эрид хубилалта хэ... баян ургаса абаха найдамтай үндэһэ һуури таби... хамаг ухаан бодолоо, бэлиг шадабаряа, эршэ хүсэеэ ...хүдэлхэ болоно.

...хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ Буряад ороной ...совхозуудта бүхыдэнь 550 мянган тонноһоо бага бэ... 155 мянган тонно хартаабха, 41 мянган тонно ...ургуулжа абаха зорилго табигданхай. Ажахынуудай ...малые элбэг хүрэхэ, эрхим шанартай тэжээлээр хүсэд ...тула адагынь 515 мянган тонно үбһэн, 230 мянган ...сенаж, 1 миллион тоннооһоо дээшэ силос, 200 мянган ...тэжээлэй корнеплодууд, 55 мянган тонно витаминтай ...гурил бэлэдхэгдэхэ ёһотой.

...мэдэһээр, газарай хүрьһэ зүбөөр хахалжа, эл..., шиг нойтыень һайнаар бариха, эрхим шанартай ...хажуугаар, тарялан, сабшалангые үтэгжүүл...ыень дээшэлүүлхэ гээшэ үндэр баян ургаса абаха ...эрхэ нүхэсэл мүн. Илангаяа мүнөө таряа болон ...зарим ургамалнуудые эршэмтэй, түрүү технологиин ...ургуулха зорилгын табигдажа байхада, энэ бүришье ...шанартай.

...шэбхэ болон бусад үтэгжүүлгэ тарялан дээрэ саг ...гаргажа, хүрьһэндэнь зүбөөр оруулһанай ашаар ...республикын түрүү кукурузашад, хартаабхашад, огород... луговодууд, зарим бригада, звенонууд ямаршье ула... жэлдэ һайн ургаса хуряана бшуу. Газарайнгаа гектар ...40—50 тонно нэгшэһэн шэбхэ гаргажа, жэгдээр та... зарим полидоо нормын ёһоор минеральна үтэг... оруулаад, хабар нэгэ дахин уһалаад байхадаа, Хяаг... районой «Родина» колхозой кукурузашан Г. Г. Дампило... гектар бүриһөө 300—350 хүрэтэр центнер ногоон ...хуряажа абана. Эндэ нэгэшье жэлдэ кукурузын ур... гектарай 220 центнерһээ доошо ороогүй. Сабшалан ...органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ жэл бү... ехээр гаргаад, заримыень үтэг шэбхэ болгоод, һайса ...ашаар Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ ...үнинэй луговод Ш. Ж. Очиров, мүн бэрхэ лугово... Хяагтын районой Хүдэриин совхозой Д. Н. Дугаров, ...«Советская Россия» колхозой В. Л. Шилин, ...совхозой Г. С. Банзаракцаев болон бусад гек... 45—50 хүрэтэр центнер үбһэ абадаг.

...ондо сагай уларилай муу бэшэ байһан жэлдэшье ...газараа һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа, ургасаяа ...тойгоор харууһалжа, Тарбагатайн районой «Друж... колхозой огородшон Н. А. Чебункинай звено гектар бү... 524,5 центнер капуста ургуулаа. Тэрэшэлэн Бэшүүрэй ...XXVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механиза... К. Акатов тарялангай гектар бүриһөө 410 центнер ...ногоон намаа хуряагаа юм.

...хамта газарай хүрьһэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ ...үтэгжүүлгээр хүсэд хангажа байха гэһэн агротехни... тон шухала эрилтэ ажахы бүхэндэ гүйсэд бэелүүлэг... аргагүй. Жэшээлхэдэ, мүнөө республикын ажа... гансахан уһалагдадаг газарай гектар бүридэ орой... 1—9 тонно органическа үтэгжүүлгэ оруулагдана. Ха... газарта, илангаяа холын тарялан, сабшаланда үтэг... бүришье бага гаргагдадагынь мэдээжэ. Үнэндөө, ...эндэхи тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр ...центнер таряа, 130—150 центнер хартаабха, 300—350 ...кукурузын ногоон намаа, мүн сабшалангай гектар ...35—40 центнер үбһэ абахын тула газарай гектар бү... адагынь 30—40 тонно, дээдэ захань 60—70 тонно шэб... хэрэгтэй.

...миил байгаалиин үршөөлөөр баян ургаса ...гарашаха гэжэ найдаад һууха гээшэмнай тон гээг... юм. Элбэг ехэ ургаса үгэхэ бүреэ газарай хүрьһэ... буурана, үрэжэлынь бага болоно. Үтэгжүүлгээр лэ ...ходо хүсөөгөөд, үрэжэлыень дээшэлүүлээд бай... ашаяа хэзээшье харюулхал.

...сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ зорилготой... республикын агропромой комитет байгша оной апре... нюлиин 1 болотор газарай үрэжэл һайжаруулха, ...бүхы хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулха габшагай ...гурбан һара соносхоо.

...ээлжээндэ эршэмтэй, технологи хэрэглэжэ та... газарта, мүн кукуруза, хартаабха, овощ, тэжээ... корнеплодуудые тариха полинуудта, уһалагдадаг сабшз... наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ илангаяа ехээр ...байна. Гадна ерэхэ жэлдэ сэбэр паар дээрэ... үндэр ургаса абахын тула тэндэ шэбхэ болон ...органическа, минеральна үтэгжүүлгэ дүүрэн хэмжээ... оруулаад, хахалха хэрэгтэй.

...мэдээнһээ харахада, республикын «Сельхозхимия» ...предприятинуудай, мүн ажахынуудай оньһожоруу... отряд, бригадануудай хүсөөр энэ жэлэй ургасада ...гаргагдажа, тарялан, сабшалан дээрэ бүхыдөө 2 мил... тонно органическа үтэгжүүлгэ гаргагдаа. Энэнь ...жэлнүүдэйхиһээ зарим тэды ехэ болоно. Гэбэшье һа... амарха үндэһэн огто үгы.

...Загарайн, Прибайкалиин, Хэжэнгын, Яруунын, ...Захааминай, Сэлэнгын районууд газартаа орга... үтэгжүүлгэ зөөжэ тарааха түсэбые жэлһээ жэлдэ ...Мүнөөшье байгша оной нэгэдэхи кварталда ...Шэбэрэй районой ажахынууд 37 мянган тонно шэбхэ ...гаргаха даабаритай аад, тэрэнээ оройдоол 14,7 мянган ...хүргөө.

...март, апрель һарада тарялан, сабшалан дээрэ, ...газарта наг шэбхэ ехээр зөөхэ, минеральна үтэг... һайса тарааха таатай арга боломжын хаа хаанагүй ...байбашье, олонхи ажахынуудта оньһожоруулагдамал ...бригадануудынь бүри һая болотор хүдэлжэ эхилээ... байгаа.

...тарилгын эхиптэр энэ хүдэлмэридэ машина тех... бүри олоор табижа, эршэмтэй шангаар хүдэлгэхэ, го... газарта үтэгжүүлгэ оруулжа үрдихэ арга бии. Мүн ...үедэшье ЛМО-гой бригада, звенонууд, кукуруза... хартаабхашад, огородшод газараа үтэгжүүлгээр гүйсэд ...тула баһал эршэмтэйгээр хүдэлхэ зэргэтэй болоно.

...үтэгжүүлгэ оруулжа, газарай үрэжэлые дээшэлүүлхэ ...партийна, совет, ажахын органууд үдэр бүриин ...анхаралда абаха, эмхидхэхэ ёһотой. Эндэ хүдэлжэ байһан ...механизаторнуудай, коллективүүдэй дунда социалис мүры... үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эрхим үрэ дүнгүүдые түйлагша... зүбөөр урмашуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, шэнэ ...аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ бүхы хэмжээнүүд ...болоно.

...ажахы бүхэндэ хэр зэргэ һайнаар эмхидхэжэ, ...шангаар ябуулжа шадаһанһаа үндэр баян ургаса ...хэрэг нилээд дулдыдаха байна.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РСФСР-эй БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Улаан-Үдын шэлэй заводто олон удаан жэлнүүдтэ үнэн сэхээр хүдэлжэ, ажалай амжалтануудые түйлаһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Ахметшин Рауф Магсуновичые — шэл ябталагша.
Бильдакова Еши Жамсаевнае — шэл отологшо.
Угрюмов Сергей Никрлаевичые — ахамад механик.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

1986 оной апрелиин 8.

...дактор
...ГАРМАЕВ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ҮНДЭҺӨӨРНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА

КПСС-эй Хяагтын райкомой пленум боложо, КПСС-эй XXVII съездын дүнгүүд болон тэрэнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар районой коммунистнуудай зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Пленум дээрэ элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Г. Нечаев** районно партийна организациин хүдэлмэри наринаар шэнжэлһэн байна. Съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор партийна организацинууд хүдэлмэреэ зарим тэды хубилгажа, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлжэ шадаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Промышленна продукци худалдаха түсэб 105 процент, ажалай бүтээсэ 112 процент дүүргэгдээ. Гэхэтэй хамта Сүхын арһанай, пивын заводууд кварталайнгаа даабари дүүргээгүй.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд туйлаһан амжалтанууд тухайгаа урданайхи мэтэ хэлээд лэ орхёо бэшэ, харин урагшаа дабшаха хэрэгтэнь һаалта хэһэн дутагдалнуудта, тэдэниие яажа усадхаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулһан байна. Олонхи партийна организацинууд, промышленна предприятинууд болон колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд съездын табиһан эрилтэнүүдэй ёһоор шэнээр хүдэлхые оролдоно. Хурдадхалгын шэнэ онол арганудые бэдэрнэ. Гэхэтэй хамта зарим газарта үшөөл хуушаараа, урданайнгаа зангаар хүдэлһэн зандаа гээд шүүмжэлэгдээ. Хүдэриин тоһоной заводто Наушкиин мяханай комбинадта хуушарһан оньһон техникэ һэлгэхэ асуудал шухалын шухала болонхой. Мүн олон промышленна предприятинуудай байрануудые үргэдхэхөөр, шэнэлэн һэльбэхээр үнинэй болонхой. Эндэхи түхеэрэлгэнүүдэй олонхинь эдэ предприятинуудай баригдахада тодхогдоһоор мүнөө болотор һэлгэгдээгүй байха юм.

— Манай арһанай завод үнинэй һэльбэн шэнэлэгдэхээр болонхой. Теэд бидэ өөһэдынгөө хүсөөр энээниие хэжэ шадахагүй байнабди. Ехэ мүнгэн зөөри хэрэгтэй. Теэд энэ үгтэнэгүй. Тиихэдэ завод мүнөө шэнэ продукци болохо хонинной арһа элдэжэ гаргаха аргатайбди. Энэшье асуудал шиидхэгдэнэгүй. Манай заводой хэрэглэһэн үһан хүдөө ажахыда ехэ сэнтэй үтэгжүүлгэ болодог. Теэд энэшье хэрэглэгдэнэгүй, — гээд заводой директор **И. А. Богданов** хэлээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй һүүлээр партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ болоһон хубилалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр тоггобо. Партиин райком элдэб суглаан болон зүблөөнэй тоо нилээд үсөөрүүлээ. Жэжэ-божо элдэб багахан асуудалнуудаар хүтэлбэрилэгшэд партиин райкомдо дуудагдахаяа болёо. Олон партийна комитедүүдэй хүдэлмэриин онол арганууд һайжараа; баяжаа. Гэбэшье олон ушарта энэмнай миин лэ саарһан дээрэ хэгдэнэ, бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэнэгүй, олон ажалша коллективүүдтэ урагшаа дабшаха, ехэ юумэ бүтээхые эрмэлзэхэ зохёохы ажалай эрхэ байдал тогтоогдоногүй. Зарим тээ хооһон үгэ дэлгэхэ ушар олон үзэгдэнэ. Эндэһээ үгэ хэрэг хоёр алгасалдана. Районой зарим промышленна предприятинууд, колхоз, совхозуудай байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргээгүй байһаниинь эндэ хэлэгдэгшые гэршэлнэ ха юм.

Жэшээлхэдэ, Алтайн совхозой директор **Н. Д. Батомункуев** үгэ хэлэхэдээ, партиин райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй ажахыгаар үсөөн ябадаг, ажахын шухала асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлдэггүй, тэдэниие шиидхэхэдэ бүтэмжэтэй туһа хүргэдэггүй, гансал хараад лэ, шагнаад лэ ошодогыень сэхэ шүүмжэлээ. Тиихэдэ Наушкиин мяханай комбинадай мастер **И. Г. Бурлакова** партиин райкомой хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдалда анхарал багаар хандуулдаг, гансал түсэбэй дүүргэлтээр һонирходог байһан тухай хэлээ. Имэ үнэн сэхэ шүүмжэлэл хүдэлмэриингөө онол арганудые үшөө дахин хаража һайжаруулхадань, партиин райкомдо туһалха ёһотой.

Тэрэшэлэн пленум дээрэ районой хүдөө ажахые шэнэ шатада гаргаха тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. Районой колхоз болон совхозууд гүрэндэ ороохо, һү, хартаабха худалдаха талаар үнгэрһэн табан жэлэй түсэбүүдые дүүргээ. Гэбэшье ажахынуудай туйлаһан дүнгүүд элдэб ондоо. Олон ажахынууд зарим түсэбүүдээ дүүргээгүй үлөө. Эдэнэй шалтагаан гэхэдэ, РАПО болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд газарай үрэжэл һайжаруулха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна, шэнэ һайн онол арганудые муугаар хэрэглэнэ.

Район гүрэндэ мяха, ноохо худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргээгүй. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ олон мал үхэл гарзада ороо, түл үсөөнөөр абтаа. Олон ажахынууд гүрэндэ туранхай мал тушаана. Гадна олонхи колхоз, совхозуудта һүн багаар һаагдана. Энэ хадаа тэжээлэй үндэһэ һууриин муу, ажалай эмхидхэлэй һула байһанһаа болоно. Гансашье энээнһээ бэшэ, харин хүн бүхэнэй даажа абаһан ажалдаа хандасаһаа, тэрэнэй оролдолгоһоо ажалай дүнгүүд дулдыдана гээд хэлэгдээ. Район соо эрхим малшад, механизаторнууд олон. Теэд тэдэнэй хажууда муугаар хүдэлдэг, нэгэ адли эрхэ байдалда байгаад, ахир дүн туйладаг хүнүүд үсөөн бэшэ.

Иигээд хүдөөгэй таряашадай эгээн харюусалгатай саһа — хабарай тарилга эхилхэнь. Һаяын үдэрнүүдтэ ажахынуудай өөһэд хоорондоо үнгэргэһэн шалгалтын дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, тарилгада хабаадаха бүхы техникэ заһабарилагдажа, бэлэн болгогдонхой. Ороохото ургамалнуудай үрэһэн бэлэн. Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан уһалагдажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа, наг шэбхэ гаргагдажа эхилхэнь. Хабарай тарилгада хэр бэлэн байһанаа үшөө дахин шалгажа үзэхэ шухала.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ богонихон болзор соо ажахынуудай найман хүтэлбэрилэгшэд һэлгэгдээ. Тиихэдэ партийна эхин организацинуудай секретарьнар бүхыдөө шахуу шэнэлэгдээ. Эдэнэй олониинь оройдоол 1—2 жэл хүдэлоод һэлгэгдэһэн байна. Наушкиин мяханай комбинадта табан жэлэй туршада гурбан директор һэлгэгдээ. Мүнөө хүдэлжэ байһан Негаев, пленум дээрэ үгэ хэлэһэн **И. Г. Бурлаковагай** мэдүүлһэнэй ёһоор, хүдэлмэришэдэй дунда нэрэ хүндэгүй, зандарган зантай байна. Имэ жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, партиин райком кадрова асуудал һулаар шиидхэнэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха зорилгонууд зүбшэгдөө. Мүнөө съездын документнүүдые ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэдэнэй өөһэдынь ажал хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай нягтаар холбохо эрилтэ табигдана. Үзэл сурталай эдэбхитэд район соо олон. Партийна организацинууд тэдэниие зүбөөр хубаарилан табиха ёһотой гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Мүнөө боложо байгаа хубилалтанууд хүнүүдэй ухаан бодолдо, ажабайдалдань түргэноор, бүхөөр хадуугдажа, тэдэнэй бодото ажал хэрэгүүд дээрэ харагдахаар энэ хүдэлмэриие ябуулха шухала.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум тогтоол баталан абажа, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин райкомой дүүргэхэ эмхидхэлэй-политическэ хэмжээнүүдэй түсэб баталба.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

М. САНДАНОВ.

ТАРЯАШ...
Х А Б...

НОВГОРОД. Нов...
ластиин колхоз, с...
нарядгүйгөөр хүд...
жоруулагдамал зв...
ридхэгдэбэ. Тарян...
коллектив түрүү ар...
дэг болоо юм. ...
ашаар таряашад хү...
рилгын бүхы техни...
таа эртээнһээ бэлд...
хүрэнгээ тарилт...
шанарта хүргэһэн ...
дондо жэлэйхиһээ 7...
тонноор ехэ гэхэ ...
миллион тонно г...
ническа үтэгжүүл...
гаргаа.
КЫЗЫЛ. Гектар б...
9 центнерээр ех...
суглуулха зорилго ...
ряашад урдаа таби...
беда», «Уюк», «...
путь», «Пламя револ...
хозуудай болон бү...
нуудай дүй дүршэлт...
тарижа ургуулдаг б...
нуудта түрүү техно...
тэрүүлэгдэнэ. Автоно...
публикын хүдөө аж...
шалгын станциин ...
туһамжаар агроном...
хын тоосооной б...
болон звенонуудай ...
лэгшэд шэнэ бэлдх...
байна. Мүнөө жэл...
лика дотор шэнии...
даха бүхы талмайн ...
нэгэ хубидань түр...
тарилга хэгдэхэ юм.
ШАМХОР (Азерб...
ССР). Республика ...
хартаабха ехээр т...
гуулдаг Шамхорско...
ажахынууд хартааб...
дүүргэбэ. Эндэ ...
технологёор хартааб...
лагдаха юм. Энээн...
бэлэдхэлэй ехэ хүдэ...
дээ, хаа хаанагүй ...
подряд нэбтэрүүлэгд...
БРЯНСК. Тарилгын ...
хэхэ талаар ажахы...
зохёоһон хүдэлмэри...
бүүдые хамгаалга ...
районно агропромы...
гэдэлнүүдтэ эхилээ. ...
ска районой Ленин...
жэтэ колхозой хүд...
түсэб үндэр сэгнэл...
тэһэн байна. Тус ...
рилгын хүдэлмэридэ...
бэлдээ. Эндэ хурь...
рилгын ба тарилгы...
дууд, тракторнууд, ...
никэ саг соогоо за...
даа. Мүнөө үедэ ...
ажахынууд хабарай ...
бэлэдхэлээ дүүргэж...
Областиин полинуу...
миллионһоо дээшэ ...
шэбхэ гаргагдаа. ...
дондо жэлэй энэ ...
хоёр миллион тонн...
юм. Ороохото ургам...
үрэһэ хүрэнгэ дүү...
нэгэдэхи, хоёрдохи ...
тарилгын шанарта ...
ВИЛКАВИШКИС ...
ССР). Литвагай хүдө...
авиациин летчигууд ...
гасын түлөө тэмсэ...
сонхой. Вилкавишкска...
центрэй дэгдэн нии...
рууд дээрэһээ тэдэн...
Намарай ургамалнууд...
лан дээгүүр, нуга ...
дээгүүр тусхай кар...
үтэгжүүлгэ тараака.
Байгша табан жэлэй ...
Литвада химижүүлг...
хэдэн түб байгуу...
түсэблэгдэнэ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ШЭНЭ САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР БАЙГ ЛЭ!

(ХЭБЛЭЛЭЙ БАЙШАНДА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГАҺАА ТЭМДЭГЛЭЛ)

КПСС-эй обкомдо үнгэргэгдэһэн хоёрдохи ээлжээнэй табан үдэрэй семинарта хабаадаһан республикын колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнар Хэблэлэй байшангай хүндэтэ айлшад болобо. Тэдэнэр республиканска газетэнүүдэй редакцинуудай, Телевидени болон радио-дамжуулгын гүрэнэй комитедэй коллективүүдэй ябуулжа байһан хүдэлмэритэй танилсаха, тэдэнэй саашадаа ямар асуудалнуудта анхаралаа хандуулха байһые мэдэжэ абаха, өөһэдынгөө һанамжые дурадхаха, хубаалдаха хүсэлэнтэй байгаа.

Нүхэд ёһоной энэ ээлжээтэ заншалта уулзалгада партбюро болон парткомуудай таби гаран секретарьнар, «Буряад үнэн» газетын редактор Р. Б. Гармаев, Телевидени болон радио-дамжуулгын гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор А. А. Бадиев, А. Г. Румянцев, КПСС-эй обкомой инструктор Б. Т. Аюров хабаадаба.

КПСС-эй XXVII съездын материалнууд дотор тодорхойлогдоһон заабаринуудые үндэһэ һуури, хүтэлбэри болгон, хэблэлэй, телевидени болон радиогой хүдэлмэрилэгшэдэй шиидхэхэ зорилгонууд тухай, партиин съездын түүхэтэ документнүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха, шэнэ табан жэлэй туршада бэелүүлхээр хараалагдаһан зорилгонуудые ажалша коллективүүдэй хэр зэргээр дүүргэжэ байһые, бүгэдэ ниитын социалис мүрысөөнэй эмхидхэл болон ябасые үргэнөөр харуулха тухай нүхэр Гармаев уулзалгын эхиндэ тобшоор тогтоһон байна.

Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалга, манай ажабайдалай бүхы һалбаринуудта бүтэмжэтэй һайн хубилалта туйлалга, ажалша хүнэй зохёохы бэлиг болон эдэбхиие хүгжөөлгэ хадаа мүнөө үе сагай гүнзэгы удха шанартай зорилго мүн гэжэ партиин ээлжээтэ съезд онсолон заабарилна. Эдэ эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн ниитэ гаршагые шэнэ, бүри гүнзэгы удхатайгаар үргэлжэлүүлжэ байха зорилго табигдаа. Гадна тэрэнэй хубинь болохо «Хурдадхалгын замаар», «Ашаг үрэтэ ажалай, элүүр энхэ байдалай түлөө», «Түрүү дүй дүршэл» болон бусад хэдэн шухала гаршагууд доро материалнуудые олоор толилжо байхын тула оролдолго гаргагдана.

Телевидени болон радио-дамжуулгын гүрэнэй комитедэй мүнөөнэй байдал болон тэндэхи журналистнуудай телевидени, радио-дамжуулгын программада ямар шэнэ хубилалтануудые оруулхаар бэлдэжэ байһан тухай нүхэр Бадиев айлшадта мүн лэ тобшоор хөөрэбэ. Тиихэдэ телевидениие саашадань хүгжөөхэ талаар ямар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай хэдэн асуудалнуудта харюу үгэһэн байна. Яруунын районой зүүн талын, Баунтын, Түнхэнэй, мүн холын бэшэшье зарим нютагуудай хүн зон телевидениин хоёрдохи программые үшөө харадаг болоодүй гү, али республиканска программа дамжуулга тэндэ хүрэжэ ошодоггүй гэжэ уулзалгада хабаадагшадта хөөрэбэ.

Тарбагатайн районой «Искра» колхозой парткомой секретарь В. И. Владимиров уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «Правда Бурятии» газетын редакциин хүдэлмэри тухай тэмдэглэбэ. Тус газетэ хабарай тарилгын, малай тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэриин халуун хаһын үедэ һонин мэдээсэлнүүдые, шалгалтын материалнуудые, түрүүшүүлэй габшагай ажал тухай хөөрэһэн зүйлнүүдые толилжо байдаг, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаг байһаниинь һайшаалтай.

Партийна организацинуудта боложо үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын суглаанууд тухай, городской болон районно партийна конференцинүүд тухай материалнууд саг соогоо, олоор шье газетын хуудаһанууд дээрэ толилогдоһон байна. Гэхэ зуура үгэ хэлэгшэ нэгэ иимэ ажаглалта хэбэ. Партийна суглаанууд дээрэ, мүн конференцинүүд дээрэ хэгдэһэн тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан коммунистнууд, делегадууд шүүмжэлэл яһала хэдэг, партийна организациин гү, али райкомой ажал ябуулгадахи дутагдалнууд тушаа тодорхой тоггодог гээшэ. Зүгөөр тэдэ хэлэһэн үгэнүүд юундэшьеб толилогдоһон тоосоонууд соонь харуулагдангүй үлэшэдэг байна. Шүүмжэлэл далдалһан, дутуу дунданудые сагааруулхые хүсэһэн ушар болоно бэшэ гү гэжэ һэжэглэмээр.

Нүхэр Владимировай хэлэһэн үшөө нэгэ ажаглалтань гэхэдэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ диспетчерскэ албаниие үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала болоод байна. Энээн тушаа газетэнүүдэй анхарал хандуулмаар хаш. Илангаяа хэдэн тосхонуудһаа нэгэдэһэн, үйлэдбэриин олон участогуудтай ажахыда иимэ албан заатагүй хэрэгтэй. Хоорондын сэхэ холбоогүй байлга мүнөө сагай байдалда огто зохиногүй. Иимэ албаниие үйлэдбэри хүтэлбэрилгын али бүхы шатануудта нэбтэрүүлхэ шухала. Манай райондо телефонно хэлхээ холбоон бүришье һаа муу. Энээн тушаа олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг органууд — газетэ, радио, телевидени анхаралаа хандуулаг лэ гэһэн ажаглалта тэрэ хэбэ.

Хүнүүдэй ажалһаа сүлөө сагые, амаралтые аша туһатайгаар, зүбөөр эмхидхэлгэ мүнөө үеын тон шухала хэрэг болоод байна. Илангаяа архидалгатай болон алкоголизмтай шанга тэмсэлэй соносхогдоод, бодотоор ябуулагдажа байхада, ажабайдалда шэнэ, түрүү, мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарама ёһо заншалнуудые тоггоолгодо, физкультура болон спорт дэлгэрүүлгэдэ, элдэб наада эмхидхэлгэдэ онсо анхармаар болоһониинь мэдээжэ. Энэ ушарта Ивалгын районой Улаан-Үдын шубуунай фабрикын парткомой секретарь М. Б. Лаврентьевэй хэлэһэн дурадхал һонирхолтой гэжэ һанагдана. Урдань хүдөө нютагуудта, тосхон һууринуудта олоной хабаадалгатай элдэб наадан, мүрысөөн, һорилго ехэ дэлгэрэнхэй байһан юм. Жэшээнь, лапта сохихо, городки шэдэхэ, гүйгөөшэ моридые һорихо, барилдаха гэхэ мэтэ наадан мүнөө мартагдашанхай гэхэдэ буруу юумэниинь үгы. Иимэ ниитын наадан, мүрысөөн тухай һайн мэдэхэ хүнүүдэй хөөрөөе газетэдэ толилоо хада ехэл һонин байгаа. Үшөө тиихэдэ иимэ зарим нааданудай дүрим зохёожо, олоной анхаралда тунхаглахада, телевизорээр харуулхада яанаб гэһэн бодомжонь тон зүб гэжэ тэмдэглэмээр.

Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь В. И. Сидорова:

— Телевиденеэр харуулагдадаг арадай хинагшадай хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолһон, мүн «Түрэл газар дайда» («Земля родная») гэһэн радиогоор эмхидхэгдэдэг дамжуулганууд олоной анхарал татадаг, найруулгынгаа, удхынгаа талаар яһала мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар байдаг. Тэрэниие хүдөөгэй хүн зон анхаралтайгаар һонирхон харадаг, шагнадаг гээшэ.

Хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай газетэнүүдтэ бэшэгдэһэн материалнууд хүдөөгэй ажалшадта ехэ туһатай байдаг. Энэ талаар «Сельская жизнь» газетэ дүй дүршэлэй хуудаһа ходо гаргажа байдаг. Бидэ ехэ анхаралтайгаар тэдэниие уншадаг, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ хада аша туһатай байха һэн гэжэ ойлгодог гээшэбди. Зүгөөр манай республикын, районой, ажахын эрхэ байдалаар болоходо, зариманиинь орёошог байхаяа һанадаг. Республика доторнай түрүү онол арга, дүй дүршэл яһала үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Зүгөөр тэдэниие тайлбарилһан, заабарилһан, эмхи гуримыень харуулһан материалнууд республиканска газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ үшөөл үсөөнөөр харагдана гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

Республика дотор, манайшье райондо түхэл шарайгаа алдаһан, эмхи гуримгүй, һандархай, үрмэдэнэндэ даруулшаһан байдалтай тосхон һууринууд бии гээшэ. Түрэл тосхонойнгоо, байра байдалые, газаагуурхиие болбосон түхэлтэй болгохо, набшаһата, мүшэртэ модо тарижа, үйлсэ болон талмайнуудые ногооруулха, сэсэг набшаар надхуулха арга боломжо бии. Баян дэлгэр ажаһуунабди. Бэшүүрэһээ Улаан-Үдэ ошожо ябаха замдашни ямар һайхан түхэл шарайтай, ёһотойл жэшээтэ болбосон байдалтай тосхонууд зуралзан үнгэрдэг гээшэб. Хүдөө тосхонуудай социальна шэнжэ түхэл тухай алишье талаһаань тобойсо харуулһан материалнуудые уншаха хүсэлэн заатагүй түрэдэг. Энэ шухала асуудал. Энээндэ журналистнууд анхаралаа хандуулаг лэ гэхэ байнаб.

Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой, Баргажанай районой Бодоной совхозой, Ахын районой «Улаан Аха» колхозой парткомуудай секретарьнар А. Б. Бараев, Ч. Н. Наханцаков, Б. Д. Линхоев болон бусад асуудалнуудые табиһан, тодорхой харюу абахые хүсэһэн, тобшо ажаглалтануудыешье хэһэн байха юм.

«Мүнөө эршэтэ дабшалтын, элдэб хубилалтануудай боложо байһан сагта олониитын дунда мэдээсэлнүүдые тараадаг эмхи зургаануудай үүргэнь ехээр дээшэлнэ. ЦК-гай апрелиин Пленумэй һүүлээр үнгэрһэн саг бүхы партийна журналистикада шанга шалгалта боложо үгөө» гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Политическэ элидхэл соо заагдана. Бодото байдалтай тон дүтэ танилсаха, тэрэниие шэнжэлхэ, зохихо тобшолол хэхэ, тиигэжэ шухала асуудалнуудые шиидхэдэг, дутуу дунданудые шүүмжэлэн элирхэйлдэг бололгодо журналистнуудай партийна хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга, нүхэд ёһоной хөөрэлдөө дэлгэрүүлгэ хадаа, үнэхөөрөө, бодото һургуули болохо байна гэһэн тобшолол хэмээр байна. Саашадаа иимэ уулзалгануудые хирэхирэ болоод лэ үнгэргэхэ, заншалта хэрэг болгохо гэһэн хоёр талаһаа хэлэгдэһэн ажаглалтанууд, дурадхалнууд, оновшото үгэнүүд анхарал татамаар байна.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

НЭГЭДЭЛЭЙНГЭЭ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай соведэй болон ВЛКСМ-эй обкомой шиидхэбэреэр республикын Хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагдаа.

Эршэтэ социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ шалгаржа гараһан В. И. Кофанов, В. Е. Шмарин, А. И. Дамбаев, Г. А. Вдовин гэгшэдэй хүтэлбэридэг цехүүдэй, В. Кузьмин, З. Цуканов, А. Богомольская, Н. Метелева гэгшэдэй ударидадаг бригадануудай коллективүүд «КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Байгша оной эхинһээ үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, предприятиин хүдэлмэришэд хоёр һарын түсэбһөө гадуур горитой ехэ продукци үйлэдбэрилжэ гаргаһан байха юм. Тэрэ тоодо арадай үргэн хэрэглэлэй 34,6 мянган түхэеригэй эд бараа бүтээжэ, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ эльгээгээ. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэн доошолуулха талаар түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Түрэл предприятиингаа байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидэһэн Т. А. Изаренкын хүтэлбэридэг бригадын гэшүүд байгша оной найман һарын даабариие августын 15 болотор сүм дүүргэхэ зорилго урдаа табиба. Шудхагша П. Х. Хунгуреев алдарта энэ ой болотор уралан нарижуулгын 5 дурадхал оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Үнинэй уралан нарижуулагша П. Л. Клементьев мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай.

Предприятиин хүдэлмэришэд туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Саашадаа бүри бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ оролдоно. Мүнөө үедэ бригада, участок, цех болон таһаг бүхэнэй коллективүүд партиин съездын документнүүдые гүнзэгыгөөр шудална.

Б. ПАВЛОВ,

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Уралан нарижуулагша П. Л. Клементьев 2. «КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ бригадын» бригадир Н. А. Метелева (баруун гарһаа дүрбэдэхи) нүхэдэйнгөө дунда.

Авторай фото.

Гол һалбаринай ХОНИН АЖАЛ

ЗУУТАНАЙ ЗЭРГЭДЭ

ХОРИ

Ажахынгаа гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгэеэ улам хүгжөөжэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилго хараалһан Хориин райондо зуутан-хонишодой зэргэ улам олошорно. Жэшээлбэл, бүри һаяхан Анаагай совхозой Дамби Дагбаевич Доржиевай хүтэлбэридэг бригадада 489 эхэ хониноо 489 хурьган абтаба. Дүршэл шадабаритай хонишод абтаһан хурьгадаа гарза хоролтодо оруулангүй, түлжүүлхын түлөө шармайн оролдоно. Бригадын гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ түл абалгаяа түгэсхэхэнь.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СЭЛЭНГЭ

Хони олоор үсхэбэрилдэг Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эхэ хонидой отаранuудта түл абажа түлжүүлхэ харюусалгата хаһань үргэлжэлһөөр. Һүүлэй мэдээгээр эндэ бүхыдөө 4145 хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ.

Хонишодой бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Андрей Шарапович Вамбуевай хүтэлбэридэг коллектив эрхимлэнэ. Тус бригада 513 эхэ хониноо 582 хурьга абажа, хамагһаа уридшалан зуутанай зэргэдэ гараба. Эндэ үнинэй хонишон Юрий Данзановай бригада баһал шалгарна.

Н. НАМСАРАЕВ.

ХЭЖЭНГЭ

Районоймнай ажахынуудта түл абалга дүүрэнтэбэ. Мүнөө үедэ 47 409 эхэ хониноо 34 457 хурьган абтаад байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, түл абаха түсэбөө районмнай 72 процент бэелүүлбэ.

Байгша оной мартын 5-най мэдээгээр зуун эхэ хониноо зуун хурьга абаһан 5 хонишон байгаа һаа, мүнөө эдэнэй тоо хоёр дахин дээшэлээ. Энэ хадаа «Первомайский» совхозһоо В. Б. Бальчинов, М. А. Сташкина, А. И. Федотов, «50 лет Октября» совхозһоо Д-Ц. Б. Жигмитов, Е. Б. Нимаева, Хэжэнгэһээ Д. Б. Энхеев, Загаһатаһаа М. М. Шалуев, И. Б. Ербаев, Чисаанаһаа Ж. Ширапцынгеев болон бусад. Тэрэшэлэн хэдэн арбаад хонишод зуутанай зэргэдэ ороходо аргатай.

Районой ажахынуудай юрэнхы дүн абажа харахада, «Первомайский» совхозойхид бараг һайн ябажа байна. Тус совхозой эхэ хонидой зургаан отараһаа бүхыдөө 93 процент түл абтаа.

В. АЛЕКСЕЕВА,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

ЗАГАРАЙ

Байгша ондо түл абалгаяа түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһан. Загарайн районой «Гигант» колхозой ахалагша хонишон И. Г. Хуснутдинов 586 эхэ хониноо 550 хурьга абаад, гарза хоролтогүй түлжүүлжэ байна. Дүршэлтэй хонишон энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ зорилготой һэн. Тиин мүнөө тэрэ хараалһан зорилгодоо ойртоод байна.

Олон хурьга абажа түлжүүлхын тула эндэхи хонишод үнгэрһэн зундаа һүрэгтөө хүсэд хүрэхоор үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн, намартаа хони, хурьгадайнгаа байра заһабарилжа дулаалһан байха юм. Мүнөө тус отарада хурьга абажа байһан Николай Мадюскин, тэрэнэй хүбүүн Александр, мүн Петр Кузнецов гэгшэд онсо шударгыгаар ажаллана.

Т. БАДМАЕВА.

АМЖАЛТАЯ АРЬБАДХАН

Бодоной совхоздо олон жэлэй туршада коммунист Цыремпил Константинович ба Долгор Дугаровна Буянтуевтан хонишодоор ажалладаг. Тэдэндэ Виктор, Борис гэжэ нэрэтэй зээнэрынь туһалдаг. Байгша ондо Буянтуевтанай даадаг отарада гурбадахяа түллэхэ 465 эхэ хонид харууһалагдана.

— Хонишод түхэреэн жэлдээ сүлөөгүй байдаг. Зундаа хурьгадые хонидһоо һалгааһанай һүүлээр ерэхэ жэлэй түл абалгада бэлдэжэ эхилнэбди. Тиимэһээ зунай ба намарай сагта һайн бэлшээридэ адуулаха ёһотойбди. Намартаа үрэжүүлгэдэ бэлдэхэ, хашаа хорёогоо заһабарилха, байраяа дулаалха хэрэгтэй. Иигэжэ хонишод түхэреэн жэл соогоо тухашаруу, сүлөөгүй байнабди. Тиихэдэ КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдаһан партиин Программын шэнэ найруулга болон Устав коммунистнуудта ехэ эрилтэ табина, — гэжэ ахалагша хонишон Ц. К. Буянтуев хөөрэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлые хонишод муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэйгөөр дүүргээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтажа, эхэ хонидһоо таһалагдаһан байна. Тэдэнэр нооһо хайшалха түсэбөө 111 процент дүүргэжэ шадаа. Хонин бүриһөө түсэбэй ёһоор 3 килограммай орондо 3,3 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Шэнээр түрэһэн хурьгад хуурай, дулаан байрада харууһалагдана. Намартаа хонишод түл абалгын үедэ хурьгадые байлгаха хорёонуудые заһабарилаа, хонидойнгоо байра дулаалаа.

Хонишодой байрын совхозой түбһөө холо оршодогшье һаань, энэ халуун хаһын үедэ тэдэндэ халуун ... хандуулагдана. Саг ... почто, эдеэ хоолой ... нууд асарагдадаг. ... зоовет-мэргэжэлтэд ... үргэлжэ искусственни... загаһанай тоһоор ... Эндэ һая түрэһэн ... рэ сагтаа тэмдэглэгд... шалтай.

Нэгэ үгөөр хэлэхэд... рюусалгата үедэ хон... хозой хүтэлбэрилэгш... һөө анхаралда хүртэ... даг. Партиин XXVII ... шиидхэбэринүүдэй ... ёһоор үнгэрэгшэ жэ... муу бэшэ үрэ дүнгүү... лахабди гэжэ тэдэ... дүүлнэ.

С. ПОХ...
хүдөө б...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д... гаровна, хурьгашад В... Борис Буянтуевууд.
В. ЦЫДЫПОВЭЙ ...
Баргажанай район...

ХУРЬГАД АБТАҺААР

Арбан хоёрдохи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлһээ эрхим амжалта туйлахаар шиидэһэн Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой хонишодто түл абаха харюусалгата хаһань үргэлжэлһөөр.

Байгша ондо ажахын хонишод бүхыдөө 7330 эхэ хониноо 6266 хурьга абаха түсэб харааланхай юм. Тиин хонишодой бригаданууд һаядаа даабаряа сүм дүүргэхэнь.

Совхозой хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр залуу хонишон, комсомолец ... Цырен Дашиевай ... гада онсо шалгарна. ... хонин бүриһөө хурь... хай юм. Тиихэдэ ко... нууд Баир Дугаржа... ко-Жаргал Цыбикс... сандр Жигжитов гэгш... рануудта 450—516 ... таад, гарза хоролто... жүүлэгдэнэ.

В. РАД...

ЗАЙЛУУЛАШАГҮЙ ЗОРИЛГОМНАЙ

байшангай «Туяа» (хүтэлбэрилэгшэнь Н. Бадмаева) гэхэ мэтын агитбригаданууды, мүн Шара-Азаргын болон Утаатын соёлой байшангуудай дэргэдэхи концертнэ бригаданууддай эдэбхитэйдэ хүдэлмэриие эндэ онсолон тэмдэглэмээр байна. Дурсагдагша уран һайханай коллективүүд уридшалан табигдаһан графигай ёһоор, шэнэлэгдэһэн программатайгаар нютагуудайнгаа хонишод, малшадай үбэлжөөнэй буусануудаар зорижо гарадаг, баяр һайшаалдань хүртэдэг байха юм. Тиин манай соёлшод ойгша олон үбэлэй хоёр һарын туршада мал ажалай 342 точконуудаар ябажа, 148 элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн, 192 концерт-наада табиһан байна. Гадна Михайловкын, Улэгшэнэй, Далахайн соёлой байшан болон клубуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн концертнэ бригаданууд ажал һайжаруулагданхай.

Соёлой талаар малшадые хангаха хэрэгтэ Цахирай интернат һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн үхибүүдэй «Ургы» гэжэ жэшээтэ ансамблиие дурдангүй гаража болохогүй. Үхибүүдэй дурсагдагша ансамбль Михаил Бадмаевич Хубриковай хүтэлбэри доро үнгэрэгшэ үбэлдөө районойнгоо бүхы һуурин тосхонуудаар ябажа, бэлиг шадабаряараа ажалшадые баясуулаа бэлэй. Мүнөө үедэ ансамблиин эдир бэлигтэн сүлөө сагтаа хүдөөгэй ажалшадта концерт-наадаяа харуулна. Жэшээлхэдэ, тэдэнэрэй концертнүүдые СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой Бортын, Сагаан Мориной отделенинүүдэй малшад һүүлэй үедэ халуунаар угтажа хараа, баясаа һэн.

Тиихэдэ Дүтэлүүрэй соёлой байшангай бааза дээрэ байгуулагдаһан соёлой-спортивна комплексын драматическа кружогой гэшүүд мүн лэ өөһэдын тусхай графигаар нютагайнгаа ажахын, мүн хүршэ Енгорбойн совхозой малшадые хангажа байдаг юм. Тэдэнэр КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэрые угтуулан Дашарабдан Батажабайн «Урбаанай уршагта ябадалнууд» гэжэ зүжэгые һайнаар бэлдэжэ, Дүтэлүүр, Улэнтэ, Хужэр, Нурта, Шара-Азарга тосхонуудай ажалшадта харуулжа, ехэтэ һонирхуулаа, баясуулаа бэлэй. Энэ ушар зүжэгые найруулан табигша Надежда Эрдынеевагай бэлиг шадабариие, зорилһон, табиһан хэрэгээ тэрэнэй амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаһые тон элеэр гэршэлжэ, нютагуудай хүн зониие үрмэшүүлээ юм.

Зүжэгэй гол рольнуудые шадамараар гүйсэдхэһэн уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд Дүтэлүүрэй совхозой токарь Гомбо Цыренов, ветеринарна врач Бадмажап Бальжанов, зоотехник Олег Зандеев, совхозой Зэмхын һү һаалиин фермын хүдэлмэришэн Игорь Дугаров, үхибүүдэй, ясли-садай хүмүүжүүлэгшэд Лэгжэмаа Баирова, Жаргалмаа Дышенова, соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Зинаида Дымбрылова, Надежда Эрдынеева гэгшэд һаяшаг эмхидхэгдэһэн нютагайнгаа соёлой-спортивна комплексдо дурсагдагша зүжэгөө найруулжа амжалтатайгаар табихадаа, нютагайхидаа ехэ омогорхуулһан байна. Дүтэлүүрэй соёлой байшангай драматическа кружогойхид энэ амжалтаараа дашуурангүй саашадаа зохёохы арга боломжоёо олоной хабаадалгатайгаар үргэдхэхэ, элсүүлхэ, мүн түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха аабза гэжэ найдагдана. Ушарынь хадаа энэ багахан, эбтэй коллектив районойнгоо саада болон наада талын совхозуудай ажалшадта тус зүжэгөө харуулха түсэбтэй.

Гадна Дүтэлүүрэй соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэрилэгшэд Зэмхын МТФ-гэй дэргэдэ «Һаалишан» гэжэ һонирхолтой клуб эмхидхээ һэн. Тус клубайхид партиин XXVII съездэдэ зорюулжа, олоной хабаадалгатай программаар фермынгээ малшадые һонирхуулаа бэлэй.

Районойнгоо мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые соёлой талаар таһалгаряагүй хангажа, тэдэнэй ажалаа урагшатайгаар, урма зоригтойгоор ябуулха хэрэгтэ соёлшодой хэхэ, бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганууд олон янзашье, ехэшье байһаниинь мэдээжэ. Энэ талаар манай ажалда хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, дутагдалнууд үшөөл олон. Дутагдалнуудыень усадхажа, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа байгаа хүдөө нютагай ажалшадые уран хурса үгөөр, концерт-наадаар урмашуулжа байхаар эдэбхи хэшээлээ үргэдхэхын, шанаржуулхын түлөө оролдонобди.

КПСС-эй XXVII съезд хадаа арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй үедэ, мүн 2000 он хүрэтэрхи болзор соо арадаймнай ажахын үйлэдбэриин бүхы хүсэнүүдые шанартайгаар хурдадхалгын шэнэ хараа зорилгонуудые табиба. Тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ шармайн ороһон хүдөө нютагуудайшье ажалшадай сүлөө сагые һонирхолтойгоор, урма зориг бадаруулмаар эмхидхэхэ гэшэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зайлуулашагүй зорилго мүн.

В. ХАЛЗАНОВ,
арадай депутадуудай Захааминай райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай ахалагша методист.

Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой түрэһөөр 80 жэлэй ойдо

АРАДАЙ АЛДАРТА БААТАР

Владимир Бузинаевич Борсоев 1906 оной апрелиин 12-то Эрхүүгэй областиин Баяндайн районой Холбоот (Хэрмэ) һууринда үгытэй бүлэдэ түрэһэн юм. Зургаатайдаа үншэроод, арбан наһанһаа нюдарган баяшуулда хүлһөөр хүдэлжэ захалһан байгаа. Һураха аргагүй хадаа үзэг бэшэгтэ өөрөө ороһон юм.

Совет засагай жэлнүүдтэ эдир Володя нютагайнгаа зоной дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг, бэеэ дааагаад эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлдэг, шэнэ байдал мандуулха гэһэн партиин хараа шэглэлые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулдаг байһан юм.

1930 ондо ВКП(б)-гэй гэшүүн болоһон В. Борсоев колхозно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, Түхэм һууринда коммунын түрүүлэгшээр һунгагдаһан аад, партиин райком тэрэниие Бурсовпарт-һургуулида эльгээбэ. Тэрэнээ дүүргэһэнэй удаа ВКП(б)-гэй Эхирэд-Булагадай райкомой инструктораар томилогдожо, ойро зуура хүдэлбэ.

1932 ондо ВКП(б)-гэй ЦК-гай тусхай уряалаар залуу коммунист Ленинградай Улаан Октябриин нэрэмжэтэ артиллерийскэ училищада эльгээгдээд, 1934 ондо тэрэнээ дүүргэжэ, Улаан Армиин командир болохо гэһэн үнинэй хүсэлэнгые бэелүүлһэн байна.

1937 ондо эдэбхитэй бэрхэ залуу командирые Фрунзиин нэрэмжэтэ Ниитэ сэрэгэй академидэ эльгээхэдэнь, эрхимээр һурахын түлөө хүдэлөө тэндэ үүсхэһэн байгаа. Түрүүн партгруппорг, хожомынь парторганизациин секретариин орлогшо болобо.

1941 оной июниин 23-да В. Б. Борсоев түрэлхидтөө бэшэг эльгээхэдээ: «Бэемни энхэ элүүр, байлдаанда орохоор хэзээдэшье бэлэмби. Парти, правительствын, Верховно командованиин даабаринуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ гүйсэд элсүүлхэб. Хэрэгтэй болоо һаань, ами наһаяашье гамнахагүйб!» — гэжэ бэшэһэн байдаг.

1941 оной июлиин эхээр артиллерийскэ дивизионой командир капитан В. Б. Борсоев командалһан фашис булимтарагшадай добтолгые эсэргүү байлдаанда хабаадаба.

Июлиин 21-дэ, Днепрэй саад эрьедэ Фастов хото шадар В. Б. Борсоев хүндоор шархатаба...

Август һарада фронтдо бусаһан В. Б. Борсоев шахтернүүдэй бүрдхүүлэгдэһэн 383-дахи Донбасска дивизиин 966-дахи артиллерийскэ полкын штабай начальнигаар томилогдобо. Энэ тушаал даажа ябахадаа, эдэбхи зоригтой командир байһанаа нэгэнтэ бэшэ харуулаа бэлэй. Тэрэнэй командалһан батарейнүүд дайсанай ябаган сэрэгшэдые олоор хюдахаһаа гадна, өөһэдөөшье хүреэлэлгэдэ ороходоо, шадамараар, гараһан, сэхэ мэргэлжэ буудалга зоригтойгоор хэрэглэһэн байна. Энээнэй түлөө 1942 оной январиин 10-да Борсоевто Улаан Одоной орден барюулагдаа һэн.

Шахтернүүдэй дивизи Миус мүрэн дээрэ 260 үдэрэй турша сухарингүй тулалдаа. Борсоев энээндэ горитой хубитаяа оруулһан байгаа.

1942 оной июньдэ В. Б. Борсоев 8-дахи истребительнэ бригадын артиллерийскэ полкын командираар томилогдожо, ноябрь соо подполковнигой нэрэ зэргэтэй болобо.

Курска дүхэригтэ болоһон байлдаанай үедэ тэрэнэй командалһан полк эрэлхэгээр дайлалдаба. Ямаршье эрхэ байлдаанда командирайнгаа тээлмэрдэнгүй, бодомжотой хёрхоор захирдагые мэдэдэг сэрэгшэд, офицернүүдыньшье тон мэргэнээр буудадаг бэлэй.

Прохоровко шадар болоһон танкнуудай тулалдаанда Борсоевой полк мүн лэ амжалтатайгаар хабаадаа һэн. Фашистнүүдые нэгэ километртэ дүтэлүүлээд, тэдэнэр буудажа захалба. Тэрэ үедэнь манай танкнууд урдаһаань дабшажа, хоёр тэһээ добтологшод худхаралдаба. Гэбэшье манайхин булюу байжа, дайсанай үй бута сохиюулшаһан «тигрнүүд», «пантернүүд», «фердинандууд» шатаһан хүхэ түмэр болошонхой хэбтээ һэн.

Прохоровко шадар эрхимээр дайлалдаһанай түлөө Верховно Главнокомандованиин түлөөлэгшэ Маршал Василевский Борсоевой артиллерийскэ противотанкова полкын бүридэлдэ баяр хүргэһэн байгаа.

Курска дүхэригһөө саашаа добтолходоо, Мартыновка һууриин шадар болоһон нэгэ байлдаанай үедэ полкын артиллеристнүүд үдэр соо дайсанай 11 танк, тэрэ тоодо хахадынь «тигр» гэжэ хүндэ танкнуудые, үгы хэһэн байгаа. Энээнэй түлөө В. Б. Борсоев Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

1943 оной август һарада Борсоевой истребительно-противотанкова полк, амаралтада байһанай һүүлээр дахин добтолгодо оролсожо, дайсанай харюугай сохилто хэхэдэнь, манай частьнуудай эрэтэр үдэр һүнигүй гурбан хоногой тулалдаанда байна.

Владимир Бузинаевич үдэр үдэрынгөө дэбтэр соо 1943 оной сентябриин 16-да иигэжэ бэшэбэ: «Үсэглэдэр 5-40-дэ артиллерийскэ бригада... 6-35-да Воронеж тээшэ добтолжо захалбабди... Манай «катюша», «андрюшанууд» буудажа... Техникэмнай аргагүй һайн даа».

Гэбшэ дайсад Воронежые үсэдөөр хамгаалжа, харюугай добтолгодо ходо ородог байгаа. Илангаяа бэрхэшээл хүргэдэг противотанкова артиллери усадхаха зорилготойгоор немецүүд Борсоевой полкын нэгэ подразделениин урда арбад танк, рото болохо солдадуудые элсүүлэн добтолбо. Борсоевойхидые хамгаалхаар ябаган сэрэгэй частьшье дэргэдэнь үгы. Артиллеристнүүд бүри үсөөржэ, һомо хэрэгсэлнүүдынь дууһаха болобо.

Эгээл энэ үедэнь В. Б. Борсоев радисттай хоюулаа ерэжэ, дайсанай хүреэлжэ байһые харамсаараа, рацяараа дуудажа, «катюшануудай» буудалгые өөһэд тээшээ залуулба. «Катюшануудшье» наряжа, гансата гал дулэн болобо. Дайсанай тэбдэһыень һамбаашалан, борсоевойхид хүреэлэлгые һэтэ сохижо, буу зэбсэгээ гол түлэб бүрин бүтэнөөр хүряажа, өөрынхидтөө гараба. Борсоев үшөө хоёр сэрэгшэдтэй хамта шархатаһан капитан В. Д. Пузиковай ами наһые абаржа, байлдаанай талмайһаа тэрэниие шэрэжэ гаргаһан юм.

Борсоевой полк Днепрые гаталалгын үедэ шалгарһан байгаа.

Тэрээнтэй сугтаа алба хэһэн младша лейтенант Митрофанов иигэжэ бэшэнэ: «Нүхэр Борсоев дайсанай шанга буудалга доро үхэр буунуудые Днепрэй баруун эрьедэ гаргахадаа, шог зугаа үүсхэжэ, сэрэгшэдээ урмашуулан, зоригжуулан ябагша һэн... Командир ёһоороо нүхэр Борсоев сэрэгшэдтэй ходо хөөрэлдэдэг, дабшалтын үедэ тэдэнэйдэ юун хэрэгтэйб гэжэ һуража абадаг, өөрөөшье үхэр буушадтай хамта малтаһан нүхэн соонь оло дахин унталсадаг байһан юм...»

Украинын ниислэл Киевые сүлөөлэлгэдэ хабаадаад, Борсоевой полк 1943 оной ноябрь соо Киевскэ областиин Фастов хотые сүлөөлэлсэбэ. Дайнай эхиндэ эгээл эндэ тэрэ хүндоор шархатаа хамнай.

В. Б. Борсоевой шагналгын хуудаһанһаа: «Подполковник В. Б. Борсоев 32-дохи тусхай артиллерийскэ бригадын 1852-дохи истребительно противотанкова полкын командир, 1943 оной зунай хамгаалалтын болон добтолгын үедэ айхабтар зоригтой командир байһанаа харуулаа.

Байлдаануудай үедэ хоёр дахин шархатаһан... тэгэд врачнарай хорилтые хэрэгсээнгүй, албандаа бусажа, полкоёо командалаа һэн.

Днепрые гаталалгын болон баруун эрьедэнь бүхөөр жаггалгын үедэ Борсоев онсо шалгарһан байна. 1944 оной январиин 10-да Борсоев Ленинэй орденоор шагнагдаа.

1944 оной май соо гвардиин полковник В. Б. Борсоев Главнокомандованиин резервын 11-дэхи гвардейскэ Ленинэй ордентэ артиллерийскэ бригадын командираар томилогдоно, тэрэнэй командалдаг соединени Корсунь-Шевченковско районой бүһэлэгдэһэн дайсадые бута сохилсоод, саашаа добтолжо Львов хотодо хүрэжэ ерэбэ...

Тэрэ оной декабрь соо В. Б. Борсоев 7-дохи гвардейскэ Ленинэй ордентэ Улаан Тугта Тернопольско истребительно-противотанкова бригадын командир боложо, 1-дэхи Украинска фронтын бүридэлдэ Польшые сүлөөлэлгэдэ, Германиин газар дайдада нэбтэрэн оролгодо хабаадаһан байгаа.

Бригадын артиллеристнүүд Сандомирска плацдарм дээрэ тулалдаад, Краков хотые сүлөөлэлсэбэ.

Февралиин 10-да тэдэнэр фашис Германиин хилые гараба.

«Бидэнэр фашис арьяатанай эшээн худар орообди... Би Германиин газар дээрэб, зориһондоо хүрэбэб. Баяр жаргални хизааргүй ехэ! Улаан Арми мандаха болтогой!» — гэжэ В. Б. Борсоев дэбтэрэйнгээ һүүлшын хуудаһан дээрэ бэшээ юм.

Одерой саадахи газарай шэглэг бүхэнэй түлөө фашистнууд улам дошхоржо, хэрээгүй нэтэрүүгээр тулалдаа һэн. Харюугайнь сохилтонууд саашалха бүреэ шангадаба.

1945 оной мартын 8-да гвардиин полковник В. Б. Борсоев үхэлтэ шарха абажа, хойто үдэрынь наһа барашоо бэлэй.

Командирайнгаа алуулһанай түлөө үһөөгөө нэхэн, тэрэнэй хүмүүжүүлһэн үхэр буушад Нейсе, Шпрей мүрэнүүдые зубшан, Берлин, Прага шадар дайсаниие һамна сохилсоо һэн.

Дайшалхы габьяагайнгаа түлөө В. Б. Борсоев Улаан Одоной, Улаан Тугай, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай, Ленинэй ордендуудаар, «Офицерскэ шатын габьяатадай легион» гэһэн американ орденоор шагнагдаһан юм.

Фашис Германиие илаһаар 20 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1965 оной майн 6-най Указаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ немец-фашис булимтарагшадтай болоһон тэмсэлэй фронтнуудта командованиин даабаринуудые эрхимээр дүүргэһэнэй түлөө Владимир Бузинаевич Борсоевто Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ (наһа баранһанайнь һүүлээр) олгогдоо.

В. Б. Борсоев Львов хотодо Алдар солын добуун дээрэ хүдөөлэгдэнхэй. Энэ хотые сүлөөлэлсэгшэдэй, тэрэнэй командалһан истребительно-противотанкова бригада шалгарһан гэшэ.

Буряад арадай национальна герой болонхой.

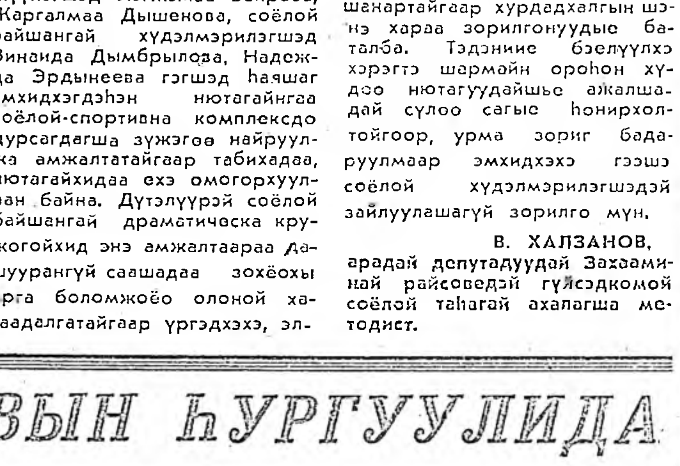
Буряадаймнай ниислэл Улаан-Үдэ хотодо Сэлэнгын хүрээнэй Сибириин агуухэ түмэр замые зубшан, сэхэ зүүн-урагшаа зүрыһан үргэн шэнэ гудамжануудай нэгэндэнь В. Б. Борсоевой нэрэ олгогдонхой.

Буряад арадай алдарта хүбүүнэй нэрээр Львов хотын үйлсэ, пионернүүдэй дружинанууд нэрлэгдэһэн юм. Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой дурасхаал совет арадаймнай һанаа сэдьхэлдэ хэтэдээ мүнхэ байхал.

Д. ЦЫРЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ИСКУССТВЫН ҺУРГУУЛИДА

Түнхэнэй районой түб—Хэрэн тосхондо хори гаран жэлэй саана үхибүүдэй хүгжэмэй һургуули нээгдэһэн намтартай. Мүнөө үедэ эндэхи искусствын һургуулиин табан багшанар хоёр зуугаад үхибүүдтэ хүгжэм, дуу гүйсэдхэлгын бэлиг шадабариин эхин шатые заажа байдаг.

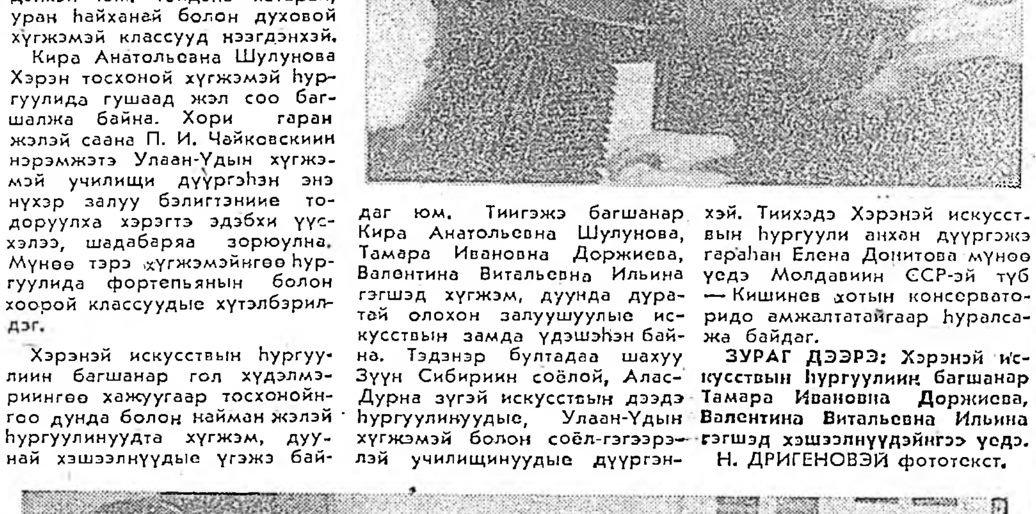
Хэрэнэй үхибүүдэй искусствын һургуулиин бааза дээрэ Моондо, Туран болон Аршаан һууринуудта филиалнууд нээгдэнхэй юм. Тэндэнь хатарай, уран һайханай болон духовой хүгжэмэй классууд нээгдэнхэй.

Кира Анатольевна Шулунова Хэрэн тосхоной хүгжэмэй һургуулида гушаад жэл соо багшалжа байна. Хори гаран жэлэй саана П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищи дүүргэһэн энэ нүхэр залуу бэлигтэниие тодоруулха хэрэгтэ эдэбхи үүсхэлээ, шадабаряа зорюулна. Мүнөө тэрэ хүгжэмэйнгөө һургуулида фортепьянын болон хоорой классуудые хүтэлбэрилдэг.

Хэрэнэй искусствын һургуулиин багшанар гол хүдэлмэриингөө хажуугаар тосхонойнгоо дунда болон найман жэлэй һургуулинуудта хүгжэм, дуунай хэшээлнүүдые үгэжэ байдаг юм. Тиигэжэ багшанар Кира Анатольевна Шулунова, Тамара Ивановна Доржиева, Валентина Витальевна Ильина гэгшэд хүгжэм, дуунда дуратай олохон залуушуулые искусствын замда үдэшэһэн байна. Тэдэнэр бултадаа шахуу Зүүн Сибириин соёлой, Алас-Дурна зүгэй искусствын дээдэ һургуулинуудые, Улаан-Үдын хүгжэмэй болон соёл-гэгээрэлэй училищинуудые дүүргэнхэй. Тиихэдэ Хэрэнэй искусствын һургуули анхан дүүргэжэ гараһан Елена Донитова мүнөө үедэ Молдавиин ССР-эй түб — Кишинев хотын консерваторидо амжалтатайгаар һуралсажа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэрэнэй искусствын һургуулиин багшанар Тамара Ивановна Доржиева, Валентина Витальевна Ильина гэгшэд хэшээлнүүдэйнгээ үедэ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фототекст.

ГАГАРИНАЙ ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДА СООГУУР НИИДЭЛГЫН 25 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЛИССАБОН. Юрий Гагаринай захагүй замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ, космонавтикын үе сагые нээһээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Португалиин олониитын суглаан эндэ болобо. «Замбуулинай дайдада амгалан ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо» уряатай энэ суглаан дээрэ элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, ниитын ажал ябуулагшад үгэ хэлэхэдээ, Газар шадарай дайдые амгалан тайбанаар ашаглаха хэрэгтэ СССР асари ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые гаргажа, «одото дайнай» программа бэелүүлхые хүсэһэн США-гай харата ябуулгануудые зайсуулан сараха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. Иимэ ябуулганууд дэлхэйе уршаг түбэгтэ оруулха байна.

БРЮССЕЛЬ. Хүнэй замбуулинай дайда соогуур түрүүлэн ниидэлгын 25 жэлэй ойн урда тээхэнэ Бельгиин хэблэл замбуулинай дайдые амгалан тайбанаар ашаглаха талаар Советскэ Союзай түйлаһан амжалтануудые үндэрөөр сэгнэһэн материалнуудые толилбо.

Ф. КАСТРЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ГАВАНА. Гэгээрэлэй системые саашадань нарижуулан һайжаруулхын тула Кубын правительство бүхы хэмжээнүүдые абана гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй болон Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро мэдүүлбэ. Эндэ үнгэргэгдэжэ байһан национальна пионерэй ассамблейдэ хабаадагшадай урда тэрэ үгэ хэлэһэн байгаа. Мүнөө 1 миллион 722 мянган үхибүүдые зэргэнүүдтээ нэгэдүүлдэг Хосе Мартиин нэрэмжэтэ пионерэй эмхиин байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо тус ассамблей зорюулагдаһан байгаа юм.

Революциһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ һуралсалай эмхи зургаануудые бариһын тула орон дотор ехэ хүсэлэл оролдолгонууд гаргагдаһан байна гэжэ Кубын хүтэлбэрилэгшэ һануулаа. Хэрбээ Кубада революциин илахын урда тээ дээдэ һургуулинуудта ойролоол 15 мянган студентнэрэй һурадаг байгаа һаань, харин мүнөө тэдэнэй тоо 280 мянгада хүрөө гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Хүгжэнгы капиталис гүрэнүүдэй зүгһөө хашалта харшалалтын оршон байдалда иимэ ехэ амжалта түйлагдаһан байна. Бии байгаа нөөсэнүүдээ гамтай наринаар гаргашалха ёһотойбди гэжэ Ф. Кастро мэдүүлээ.

САГААН БАЙШАНДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ВАШИНГТОН. А. Ф. Добрынинай СССР-һээ США-да элшэн сайд байлгын болзорой дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, тэрэ США-гай президент Р. Рейгантэй Сагаан байшан соо уулзаба.

Совет-американ харилсаанай мүнөөнэй байдалые сэгнэхэ, тэрэниие һайжаруулха шухала алхамуудые бэелүүлхэ зорилготой КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой бэшэгые А. Ф. Добрынин уулзалгын үедэ Р. Рейгандэ дамжуулһан байгаа. Эдэ асуудалнуудаар А. Ф. Добрынин болон Р. Рейган һанамжануудаа дэлгэрэнгыгээр хэлсэбэ.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

ИТАЛИИН КОМПАРТИИН СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

ФЛОРЕНЦИ. Италиин Коммунис партиин февралиин 9-дэ эндэ нээгдэһэн XVII съезд Италиин политическэ ажабайдалда шухала үйлэ хэрэг болобо. Италиинхидай гурбанай нэгэ шахуу хубинь һунгалтанууд дээрэ коммунистнуудай түлөө дуугаа үгэдэг юм. ИКП үргэн ниитэ ажалшадай үндэһэн аша туһые сахин хамгаалдаг, ороной парламент дээрэ энэ шэглэлээр эдэбхитэйгээр тэмсэдэг байна. Тэрэнэй түлөөлэгшэд Италиин олохон областьнуудта, провинцинуудта нютагай засагай зургаануудые амжалтатайгаар толгойлно.

Партиин 1.595.739 гэшүүдые түлөөлһэн 1.090 делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа Флоренцидэ сугларба. Гадаадын политическэ партинуудай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй 100 гаран делегаци тэрээндэ хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Н. Зайков түрүүтэй КПСС-эй делегаци съездын хүндэтэ айлшадай трибунада һууна.

Съездын урда тээ гол документые — ИКП-гэй XVII съездын тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ 350 мянга шахуу коммунист хабаадаһан байна.

ИКП-гэй Генеральна секретарь А. Натта апрелиин 9-дэ съездын делегадуудай урда элидхэл хэбэ.

Италиин коммунистнуудай национальна хуралдаан апрелиин 13 болотор үргэлжэлхэ.

ҮРГЭНӨӨР БЭЛДЭНЭ

УЛААН-БААТАР. Тоосоото-һунгалтын партийна конференци апрелиин 9-дэ МНР-эй Түб аймагта нээгдэбэ. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Содном тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Бусад аймагууд болон хотонуудай партийна конференцинүүдтэй хамта тэрэ МНРП-гэй болохоёо байгаа XIX съездэдэ Монголой коммунистнуудай бэлэдхэлдэ шухала шата болохо юм.

Конференцинүүд дээрэ Монголой коммунистнууд партийна организацинуудай ажал ябуулгые үндэр ехэ харюусалгатайгаар, залан сэхээр зүбшэн хэлсэнэ. Съездынгээ хуралдаае угтахадаа, тэдэнэр дэлхэйн социалис байгуулалтын экономическа ба политическэ хараа байдалые бэхижүүлхын, эб найрамдалай болон арадуудай хоорондохи харилсаанай ленинскэ политика бэелүүлхын тула түүхэтэ удха шанартай аха дүү партинуудай съездүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые анхаралтайгаар шудалнад.

Монгол арадай манлай болохо МНРП амгалан тайбан байдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Республика национальна экономикоёо хүгжөөхэ, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха түсэбтэ долоодохи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн, социалис хамтын нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ, Ази түбидэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэлдэ горитой хубитаяа оруулһан байгаа. Гэбэшье урдамнай шэнэ, бүри орёо шухала зорилгонууд табигдана. Парти олохон бүхы һайн юумэеэ зохёохы ёһоор согсолхо, түрүү дүй дүршэлые олониитэдэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, тиигэжэ оронойнгоо арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ шэнэ, бүри орёо зорилгонуудые табина.

КОНТАДОРСКО БҮЛЭГЭЙ МИНИСТРНҮҮД ЗҮБЛЭНЭ

ПАНАМА. Контадорско бүлэгэй гэшүүн-оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй эндэ боложо байһан ээлжээтэ зүблөөндэ, Түбэй Америкын табан гүрэнэй түлөөлэгшэдые дэмжэлгын бүлэгтэ хабаадагшад һүүлэй үедэ Түбэй Америкэдэхи орёо түгшүүриитэй байдалые зүбшэн хэлсэбэ. Контадорско бүлэгэй зохёоһон Түбэй Америкэдэ амгалан тайбан байдалай ба харилсаа холбооной ябуулгын эсэсэй варнантын гол шухала зүйлнүүдээр үгэ бүляалдаата хөөрэлдөөнэй үедэ тэрэниие бэелүүлхэ гэшэ шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Эб найрамдал хангалгын энэрхы һайхан сэдьхэлтэй политическэ уг зорилгонуудые хүтэлбэри болгон, имагтал хөөрэлдөөнүүдэй ашаар Түбэй Америкын оронуудта тохёолдоһон орёо түгшүүрилтэй асуудалнуудые шиидхэжэ болоно гэжэ зүблөөндэ хабаадажа байһан Никарагуагай гадаадын хэрэгүүдэй министр Мигель д'Эското журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Рейганай захиргаанай һүүлэй үеын ябуулганууд тэрэнэй эб найрамдалда зүрюу харша хараа түсэбтэй байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Соёлой hонин

РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨН

…театрнуудай репертуарна политикые нарижуулан hайжаруулгын асуудалнуудаар республиканска зүблөөн үнгэрбэ. КПСС-эй Буряадай обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшангай ехэ зал соо үнгэрбэ. Партиин обкомой, республикын Соёлой министерствын, зохёохы ажалтанай холбоонуудай, хотын дүрбэн театрай түлөөлэгшэд, ниитын ажал ябуулагшад тэндэ суглараа байна. КПСС-эй Буряадай обкомой соёлой таhагые даагша Л. Ч. Нимаева тус зүблөөе нээгээ.

«КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, театрнуудай репертуарна политикые нарижуулан hайжаруулха тухай» республикын соёлой министр Д. Т. Цыремпилов элидхэл зүблөөн дээрэ хээ. Искусство шэнжэлэлгын эрдэмэй доктор В. Ц. Найдаков, Ленинэй орденто гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай ахамад дирижер Ю. Айдинкович, театр шэнжэлэгшэ В. П. Муруева, драматург Д. Дылгыров, гүрэнэй ород драмын театрай ахамад режиссер А. А. Бурков, мүн энэ театрай ахамад уран зураагша В. М. Бройко, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай актриса Д. Б. Сангажапова, Улаан-Үдын 3-дахи интернат-hургуулиин директорэй орлогшо Т. А. Чимитова болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабадаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Бадиев, КПСС-эй Буряадай обкомой соёлой таhагые даагша Л. Ч. Нимаева зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадажа, үгэ хэлэhэн байна. Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай дуушан Д. Ц. Дашиевта СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэ зэргын олгогдоhон тушаа грамота суглараашадай нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаа.

Манай корр.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНДО:

ХАРИЛСАА ХОЛБООТОЙГООР

НОВОСЕЛЕНГИНСКЫН соёлой-спортивна комплексын залан хүтэлбэрилгын соведэй заседани hаяшаг боложо, «Бестужевский» совхозой соёлой болон экономикын үдэрнүүдтэ эмхидхэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай программа баталагдаба. Совхозой үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй Новоселенгинск hууринай залуушуулай уулзалга, түрүүшын бураздаагай hайндэр (газар хахалагшадай мэргэжэлэй конкурс), «Хабарай hайндэр», лекцинүүд, радиодамжуулга болон спортивна янза бүриин мүрысөөнүүд тус программада оруулагдаа.

— hүүлэй hаралнуудта гансашье тус совхозой бэшэ, мүн эндэхи бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэй дүтын харилсаа холбоотой болонхой. Жэшээлхэдэ, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын hайндэр «Үбэлые үдэшэлгэ» мэтын олоной хабаадалгатай хэмжээ ябуулганууд эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Тээмэндэ соёлой байшан соомнай Новоселенгинскын предприятинууд болон эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд сугларжа, «Ажабайдалай эдэбхи түгэс хараа байдал» гэhэн асуудалаар үгэ буляалдаа hэн. Тиигэжэ ниитэ нэгэн тобшололдо ерэжэ, соёлшодтой нягта холбоотойгоор хүдэлхэ шухала гэжэ хэлсээ бэлэй. Удаань соёлой байшан соо эдэ коллективүүдэй байгша ондо эмхидхэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб баталагдаhан байна, — гэжэ Новоселенгинскын соёлой байшангай директор Г. В. Микаэлян хөөрэбэ.

УЯН ХАТАРАЙ УРАН ШАДАБАРИТАН

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ Буряадай АССР-эй арадай артист, Залуушуул болон студентнэрэй Берлиндэхи Бүхэдэлхэйн фестивалиин лауреат Ц. Бадмаев Сэлэнгын районой hуурин, тосхонуудта айлшалжа байнхай. Ороноймнай ниислэл Москва хотодо тэрэнэй зохёохы ажалай үдэшэ нёдондо үнгэргэгдөө hэн гэжэ мэдэнэбди. Зохёохы ажалайнгаа тоосоондо тэрэ шэнэ программа бэлдэhэн байгаа. СССР-эй арадуудай болон дэлхэйн олохон оронуудай хатарнуудhаа бүридэhэн шэнэ программаяа хүдөөгэй ажалшадта харуулхадаа, Ази, Африкын оронуудаар гастрольдо ябаhан тухайгаа hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

Республикымнай мэдээжэ артистын, уян хатарай уран шадабаританай табиhан концертнүүдтэ Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай дуушад Т. Галсанова, Г. Маланова, Р. Березкин, А. Борбонов гэгшэд хабаадалсана. Ш. Черниновэй хүтэлбэрилдэг инструментальна ансамбль тэдэнэй дуу болон хатарые дэмжэн наадана.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ

Манай Эхэ ороной элдэб союзна болон автономито республиканууд hаа, областьнууд ба хизаарнуудhаа, мүн аха дүү Монголой Арадай Республикаhаа ерэhэн студентнэр Зүүн Сибириин соёлой институтда hурадаг юм. Эгээл тиимэhээ манай институт олон үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэдэй hурадаг дээдэ hургуули гэжэ тоологдохо ёhоороол тоологдоно.

«Республикаяа алдаршуулнабди» гэhэн хани барисаанай үдэшэ hаяхан манай институтай хамтын байра соо эхилбэ. Республика бүхэнэй түлөөлэгшэд үндэhэн заншалнуудаа, арадай аман зохёолые, ёhо заншалнуудые харуулха, выставкэ эмхидхэхэ, өөhэдынгөө эдеэ хоол бэлдэхэ, национальна наада табиха ёhотой.

Энэ үдэшэдэ Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэдэй бэлдэhэн программа харуулагдаа. Аха дүү Монгол оронhоо, Яхадай болон Тувын автономито республиканууд hаа hурахаяа ерэhэн студентнэрэй, мүн РСФСР-эй олон область болон хизаарай түлөөлэгшэдэй бэлдэhэн программанууд удаадахи неделинүүдтэ олоной анхаралда табигдаха байна. Түгэсхэлэй үдэшэ апрелиин 30-да үнгэргэгдэхэ.

Манай республикын түлөөлэгшэдэй бэлдэhэн программада «Соёл» гэжэ ансамбль гол уои эзэлбэ. Тус ансамбль гурбан жэлэй урда тээ эмхидхэгдээ hэн. «Буряад орон — манай этигэл найдалши» гэhэн уран зохёолой-хүгжэмтэ композици суглараашадай анхарал татаба.

Удаань институтай 1-дэхи курсын студентнэр Соёл Цыбиков, Баясхалан Доржиев «Тахуунай» гэжэ сценкэ харуулаа.

Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэдэг факультедэй 3-дахи курсын студент Доржи Дондоков «Эжынгээ түрэhэн нютагта» гэhэн буряад арадай дууе уянгата hайханаар гүйсэдхэбэ. Энэл факультедэй студентнэр И. Степанова, С. Бадмаева, Ж. Гармаева гэгшэдэй «Дуран тухай дуун» гүйсэдхэхэдэнь, зал соогуур альга ташалга зэдэлээ.

Энэ үдэшын программа буряад арадай ёохор наадаар түгэсэбэ.

Ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ Светлана Бадмаева хани барисаанай үдэшые эмхидхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Доржи Дондоков залыень гоё hайханаар шэмэглэhэн байгаа.

С. РАДНАЕВ,
ВСГИК-гай студент.

Номой таг «ИСАЙ КАЛАШНИКОВ»

Буряадай номой хэблэлдэ М. Н. Ломуновагай «Исай Калашников» гэжэ ном хэблэгдэбэ. Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калистратович Калашниковай (1932 — 1981) зохёохы ажал түрэл Буряад оронойнгоо ажабайдалтай, тэрэнэй түүхэтэй гүнзэгы холбоотой, эндэhээл эхитэй гэжэ номой автор онсо тэмдэглэнэ.

Олондо мэдээжэ болоhон «Шуhата зэбүүн саг» гэжэ роман шэнжэлэл ном соо гол нтой hуури эзэлнэ. Түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдые зураглахадаа, үе сагайнгаа болон үрэ еэнэрэйнгээ урда хүн бүхэнэй харюусалгын асуудал энэ роман соогоо И. К. Калашников табиhан юм.

А. СОДНОМОВ.

УЛААН-ҮДЭ ТУХАЙ

«Улаан-Үдэ хотын түүхэhээ. Байгуулагдаhаарнь 320 жэлэй ойдо» гэhэн гаршагтай выставкэ Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түбэй архивай библиотекэдэ нээгдэбэ.

Буряадай ниислэл болохо түрүүшын hууринай hая бии болгогдоод байhан тухай, 1843 оной Верхнеудинск тушаа баримтанууд, эндэ реальна училищи нээhэн, БМАССР-эй ЦИК-гэй тогтоолоор радио-дамжуулгын талаар комитет 1931 ондо байгуулhан, Буряад драмын национальна театрай нээгдэhэн тухай болон түүхын бусад hонирхолтой документнүүд эндэ дэлгээгдэбэ.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ГАЛ ТҮЙМЭРЬӨӨ ЬЭРГЫЛЭЕ!

СОЦИАЛИС ЗӨӨРИДЭ ЭЗЭН ЁhООР

Партиин XXVII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн Политическэ элидхэл, мүн съездын түгэсхэлдэ тэрэнэй хэлэhэн үгэ ажалшадай халуун анхарал татажа байна. Арадай ажахые эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, хурдадхаха тухай гол зорилго бэелүүлгэдэ арадай нөөсэ баялигуудта, социалис зөөридэ эзэн ёhоор хандаха шухала гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ. Социалис зөөрие гал түймэрэй аюулhаа сахин хамгаалха хүдэлмэреэ нарижуулан hайжаруулха зорилго түймэр сарадаг албанай урда табигдана.

Арадай ажахын объектнүүдые гал түймэрэй тодхорhоо найдамтайгаар сахин хамгаалха талаар гүрэнэй түймэр сарадаг органууд ехэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэдэг юм. hүүлэй жэлнүүдтэ эрдэм-техникын шэнэ түйлалтанууд нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэгдэнхэй. Гал түймэрэй шалтагаание элирүүлдэг, бүри түргэнөөр сарадаг автомат түхеэрэлгэнүүд бүхы предприятинуудта, эмхи зургаануудта тодхогдохо ёhотой. Гэбэшье түймэрhөө hэргылхэ талаар али олон хэмжээнүүдэй республикадамнай абтадагшье hаань, гүрэнэй зөөридэ ехэ хохидол ушаруулдаг, мүн хүнэй ами таhалhан ушарнуудтай түймэр үшөөл тохёолдоhоор гэжэ тэмдэглэнэбди. Түймэрhөө hэргылхэ юрын лэ эрилтэнүүдые сахяагүйhөө болажо, олонхи ушарта галай аюул hүжэрнэ гэжэ түймэр сарагшадай дүй дүршэл харуулна.

Жэшээлхэдэ, иимэ нэгэ ушар нёдондо июлиин 5-да болоhон байна. Грузиин ССР-hээ ерэhэн гурбан залуу хүбүүд Главбурятстройн тусхай управленидэ саг зуурын ажалда ороhон байгаа. Шалануудые шэглэн жэгдэлхэ, кабинедүүдэй хана шэрдэхэ гэхэ мэтэ ажал тэдэнэртэ даалгагдаа. Кабинедэй үүдэ хаагаад, шэрэнүүдээ ацетоноор шэнгэрүүлжэ, ажалаа эхилбэ. Тэдэнэй нэгэн тамхияа гаргажа, гал носооходонь, кабинет соохи ацетонтой худхарhан агаар тэhэршэhэн байна. Тиигэжэ Таблани Онлани хоёрынь наhа бараа. Бэлэхэнээр дэгжэдэг шэнгэн бодосуудые хэрэглэжэ ажаллахадаа, эдэ нүхэдэй аюулгүй байдалай дүрим сахяагүйhөө боложо, энэ гэнтын аюул тохёолдоо бшуу.

Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой олонхи предприятинуудта, эмхи зургаанудта түймэрэй аюул hэргылхэ байдалые хангаха талаар тодорхой хүдэлмэри ябуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, Буряадай хүдөө ажахын институдые (ректорынь А. Ц. Балдуев) дурдая. Институдай байшан соо түймэр сараха уhанай крануудай олонхинь тусхай түхеэрэлгэгүй, түймэр сараха зэр зэмсэг хүртэнэгүй. Харин студентнэрэй ажаhуудаг хамтын байранууд соо нэгэдэхи дабхарай сонхонууд хэрээhэлэгдэhэн түмэрөөр гагнагданхай, хүн зоние түймэрэй аюулhаа зайсуулха үүдэнүүд хэрэгтэ хэрэггүй эд бараагаар, модон халхабшаар хаагданхай, дүтэ шадар бүлүүр насосууд байхагүй. Тобшолон хэлэхэдэ, түймэрэй аюулгүй байдалые хангаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтадаггүй байна. Мүн лэ иимэрхүү байдал 1-дэхи СПТУ-да (директорынь А. Т. Шишков), 13-дахи СПТУ-да (М. Г. Семенов) үзэгдэнэ.

Түймэрэй гэнэ аюулые элирүүлхэ автомат түхеэрэлгэнүүдые районой hургуулинуудта тодхон табиха тухай асуудалые Железнодорожно райгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таhаг (даагшань Л. И. Колмакова) hүүлэй жэлнүүдтэ шиидхэнэгүй. Тиихэдэ 48-дахи hургуулиин (директорынь В. Ф. Махутов) байшанhаа котельные амяарлаха, үхибүүдэй 67-дохи (даагшань Л. М. Соловьева), 19-дэхи (Л. Г. Конева), 41-дэхи (В. П. Корешкова) саадуудта хүүгэдэй таhалганууд соохоо хоёрдохи үүдэ гаргаха тухай асуудалнууд тэдэнэй hанаае зобооногүй. Эдээн тухай хүтэлбэрилхы тушаалтадта үгөөрөөшье, мүн бэшэгээршье hануулга хэгдэhэн байха. Зохихо хэмжээнүүдэй мүнөө болотор абтадаггүйнь халагламаар. hанагдаагүйгөөр нэгэ үдэр гэнэ аюулай тохёолдоболнь, тэдэнэр яаха болоноб? Эдэ бүхы хэмжээнүүд хүн зоной, hурагшадай болон хүүгэдэй аюулгүй байдалые түгэс хангаха жэшээтэй бшуу.

Байгша оной февралиин 26-да 39-дэхи дунда hургуулида (директорынь С. А. Шехин) түймэр болоо. Хари хэлэнэй багша И. Н. Кальмин зайн галай сетьhээ электроприбороо hугалангүйгөөр ябашаhан байгаа.

Хүн зон олонтой предприятинуудые, эмхи зургаануудые түймэр сараха хэрэгсэлнүүдээр хангадаг эмхинүүд тэдэнэй захилнуудые гүйсэд дүүргэнэгүй. Гэхэ зуура захилнуудаа болзор соогоо хэхэ шухала гэжэ hануулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, социалис зөөрие гал түймэрэй гэнэ аюулhаа аршалха, түймэрhөө хүн зоной ами наhа абарха зорилгонууд гансашье түймэр сарагшадай бэшэ, мүн бүхы предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга ха юм.

Р. ЖАЛСАНОВ,
Буряадай АССР-эй МВД-гэй түймэр саралгын таhагай 2-дохи СВПЧ-гэй инспектор.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ГИМНАСТИКААР

«Труд» бүлгэмэй Спортын ордон соо хотын физкультурна коллективүүдэй дунда үйлэдбэриин гимнастикаар «Спартак» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө hонирхолтой мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.

Мүрысөөндэ республиканска болон түргэн туhаламжын больницануудай, 3-дахи болон «Березка» ательенүүдэй командани хабаадаа. Тиихэдээ эдэнэр тааруу зохид, хүнэй нюдэ хужарлуулмаар хубсаhа бэлдэхэ ёhотой байгаа.

3-дахи ательегэй зургаан хүнhөө бүридэhэн команда, программын бүхы упражненинүүдые гүйсэдхэжэ, дүн хамта 193 балл абаба. Эдэнэрэй удаа түргэн туhаламжын больницын 11 хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөнэй талмай дээрэ гараба. Эдэнэр бултадаа саб гэмэ тааруу зохидоор оёгдоhон сагаан хубсаhатай, больницын тэмдэгтэйхэн малгайтайнууд. Басагад бултадаа упражнени бүхэние хүнгэн солбоноор гүйсэдхэнэ. Дүрбэн судья тэдэнэртэ 230 балл үгэжэ, эдэ басагад нэгэдэхи hуурида гараба.

Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын командын гурбадахи ээлжээндэ гүйсэдхэhэн упражненинүүдтэ судьянар 209 балл табижа, эдэнэр хоёрдохи hуури эзэлhэн байба.

hонирхолтой мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн командада, командын гэшүүдтэ «Спартак» бүлгэмэй грамота, бэлэгүүд барюулагдаа.

«Спартак» бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд саашадаа иимэ мүрысөөнүүдые эмхидхэхэдээ, үшөө олон команда хабаадуулха бэзэ гээд hанагдана. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэри дээрээ гимнастика хэдэггүй коллектив гэжэ мүнөө үгы болонхой бэшэ гү?

Н. ИВАНОВ.

ХҮНДЭ АТЛЕТИКЫН ХҮГЖЭЛТЭ

— Хүндэ атлетикэдэ хэн нэгэнэй арсашагүй булюу байдалтай байха саг үнгэрөө. Ерээдүйдэ али бүхы шэгнүүртэ түрүү hуури эзэлжэ, алтан медальда хүртэхын тула илангаяа орёо шанга тэмсэл болохо юм. Имагтал СССР-эй болон Болгариин бэшэ, харин бусад оронуудай спортсменүүдэй хоорондо hонирхолтой шанга тэмсэл болохоор хүлеэгдэнэ. Эдэ бүгэдые hайн ойлгожо, совет атледүүд хүндэ атлетикые хүгжөөлгэдэ шэнэ түлхисэ үгэхые оролдожо байна, — гэжэ hаяхан СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренерээр томилогдоhон Олимпиин наадануудай чемпион Давид Ригерт хөөрэнэ. — Минии хүтэлбэри доро совет спортсменүүд 1985 ондо Швециин Седертелье хотодо үнгэргэгдэhэн дэлхэйн чемпионадта хабаадахадаа, дүрбэн алтан медаляар шагнагдабашье, ниитэ командна тоосоогоор Болгариин штангистнуудта гартаhан байха юм.

— Онсо өөрын арга дүрэтэй, бар хүсэтэй атледүүд Наум Шаламанов, Нено Терзийский болон бусадай бүридэлдэнь ороhон Болгариин суглуулагдамал командын амжалта гэнтын ушар бэшэ юм, — гэжэ Ригерт тэмдэглэбэ. — Манай командаhаа дэлхэйн чемпионууд Виктор Солодов, Анатолий Храпатый, бууршагүй хүсэл эрмэлзэлтэй Юрик Варданян болон Юрий Захаревич гэгшэдые онсолон тэмдэглэлтэй. Гэбэшье бусад спортсменүүднай ехэ хүсэл эрмэлзэл харуулжа шадангүй, этигэл найдалыемнай харюулбагүй. Эгээл хүндэ шэгнүүртэй атлет, 1985 оной Европын чемпион Александр Гуняшев мэтээр бултанай мүрысөө hаань, командамнай заабол түрүү hуури эзэлхэ байгаа бшуу. Ушарынь гэхэдэ, А. Гуняшев түрүүшын упражнениин hүүлээр гараа гэмэлтэбэшье, 237,5 килограммай штангые түлхин үргэжэ, болгар бүхэ Антонио Крастевта шүүгдэhэн байгаа.

Юрэдөөл, Крастев hүүлэй жэлнүүдтэ үнгэргэгдэhэн ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хүндэ шэгнүүртэй совет атледүүдэй түйлаhан толотомо амжалтануудые таhалдуулhан байна. Сэхыень хэлэхэдэ, тэрэнэй урган гаралга хурдан түргэн байhан дээрэhээ мүн лэ хүлеэгдээгүй ушар болоно. Эгээл иимэhээ эндэ тэмсэлэй шэнэ шатада гаража байhые элирхэйлнэ бшуу.

Юрэнхы дээрээ СССР-эй штангистнуудта бусадшье шэгнүүрнүүдтэ тиимэ амгалан тэнюун байха сагынь дүүрээ. Жэшээнь, нёдондо жэл Европын чемпионадта 100 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ румын Нику Влад, харин Седертельедэ венгр Андор Саньи түрүү hуури эзэлбэ. Венгриин атледүүдэй түрүүшүүлэй тоодо ороhониинь мүн лэ хүлеэгдээгүй ушар болоно. Юуб гэхэдэ, тренер Андраш Орвашой hурагша Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ түйлаhан үрэ дүнгөө аяар 25 килограммаар дээшэлүүлбэ. Тобшолбол, ямар шэгнүүртэ хэн илажа гарахаб гэжэ мүрысөөнэй эхиндэ хэлэхэнь хүшэр бэрхэшээлтэй боложо байнхай.

hорилго бэлэдхэлээ hайжаруулха, шэнэ бэлигтэй спортсменүүдые бэдэрэн олохо гээшэ СССР-эй суглуулагдамал командын тренернүүдэй хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд болоно гэжэ Ригерт мэдүүлнэ. Тэрэ совет командын хүтэлбэрилэгшэ болоходоо, hорилго бэлэдхэлээ улам эршэдхэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн түсэбые командынгаа гэшүүдтэ дурадхаhан байгаа. Тиихэдэнь спортсменүүд тэрэние дэмжэжэ, улам эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэбэ. hорилго бэлэдхэлэй үдэр зарядкаhаа эхилдэг. Үдын эдеэнэй болон амаралтын hүүлээр үдэшын угаа эршэмтэй hорилго захалдаг байна. Бэе махабадаа хатуужуулхын тула спортивна наадануудые, илангаяа столой теннис болон волейболые, мүн тамаралга ба бусад зүйлнүүдые хэрэглэдэгбди. Бүхы асуудалнуудые нэгэн доро шиидхэхын аргагүй байhаниинь элитэ, гэбэшье командымнай олонхи гэшүүд Седертельедэ Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ түйлаhан үрэ дүнгүүдээ үлүүлhэн байгаа.

Седертельедэ болоhон дэлхэйн чемпионадта аяар гурбан шэгнүүрэй — 52, 67,5 болон 75 килограммай шэгнүүрэй атледүүд манай командын бүридэлдэ үгы байгаа. Гэхэ зуура бусадшье хүнгэн шэгнүүртэнүүдтэ олохон hайн атледүүд бии гэжэ хэлэхын аргагүй гээд Ригерт тэмдэглэнэ. Штангистнуудые шэлэжэ олоод, hурган hоридог тренернүүдтэ энэ талаар шанга эрилтэ табиха ёhотойбди.

18 хүрэтэр наhанай эдиршүүлэй бүхэсоюзна спортын наадануудта штангистнуудай мүрысөөе тон ехэ анхаралтайгаар адаглан хараа hэм гэжэ Ригерт хөөрэнэ. Минии hанахада, мүрысөөндэ илагшад болон шанда хүртэгшэдэй дунда бэлигтэй, дүршэл шадабаритай, гаhар хүсэтэй атледүүд яhала бии байна. Тэдэнэртэ анхаралаа хандуулха зэргэтэйбди.

Эсэгэ ороноймнай хүндэ атлетикын бии болгогдоhоор 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, декабрь hарын хорёодоор Ленинград хотодо болоhон СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө заншалта мүрысөөн айхабтар шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Зуун жэлэй урда тээ энэ хотодо доктор Владислав Краевский Россида хүндэ атледүүдэй түрүүшын кружок эмхидхээ hэн.

СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренерээр хүдэлхые дурадхахадань, 38 наhатай Давид Ригерт тээлмэрдэжэ, маргажа байгаагүй. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ тренерэй хүдэлмэриин яhала ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Өөрөө мүрысөөндэ хабаадажа байха үедөө залуу нүхэдтөө туhалдаг hэн. Тэрэнэй багша — Олимпиин наадануудай чемпион Рудольф Плюкфельдерэй хүтэлбэрилдэг Шахта хотодохи спортын hургуулида хүндэ атледүүдэй бүлэгые хүтэлбэрилhэн байгаа. Мүрысэхөө болиходоо, дэлхэйн рекордсмен Александр Гуняшевые hурган hорёо hэн. Ороной суглуулагдамал командын ахамад тренерээр хүдэлхынгөө урда тээ совет штангистнуудай спортивна үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхын тула ямар хэмжээнүүдые бэелүүлэлтэй гээшэб гэжэ тэрэ ехэтэ бодомжолhон байха юм.

Хүндэ атледүүдэй дунда Давид Ригерт ехэ нэрэ хүндэтэй юм гэжэ нэмэжэ хэлэлтэй. 1976 ондо Монреальда болоhон Олимпиин наадануудай чемпион, дэлхэйн таба дахин чемпион, дэлхэйн 63 рекорд тогтооhон байна. Энэнь спортын тус зүйлэй бүхы түүхэдэ гансал хүндэ шэгнүүртэй суута атлет Василий Алексеевэй амжалта түйлалтада (79 рекорд) гартана бшуу.

Юрий ЮРЬЕВ.
(АПН).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Шэнжэлхэ, бэелүүлхэ» — түрүү бэшэг. «Шэнэ гуримаар ажаллахаар бэлэн» — М. С. Горбачевой Куйбышев городто, областьдо ерэhэн тухай. КПСС-эй Буряадай обкомдо. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhан арадай хиналтын материалнуудаар бүридхэгдэбэ. «Шэнэдхэн хубилгалгын зам. «Актнуудые бэшэхэ ажалтайбди» — С. Богуславскиин статья. Хиналта дороhоо гаранагүй. «Гэмтэлгэдэ хэн харюусалгатайб?» — Д. Санжиевай статья. «Шэнгэрүүлэгдэhэн сай» — А. Митниковэй фельетон. Тэсэмгэйгээр хүлеэгшэд» — П. Бурмакинай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. Зохёон байгуулхы ажалтан тухай. «Уянгата аялганууд» — О. Куницынай статья. Апрелиин 5—12-то—Азиин долоон хоног. «Сэсэглэн hалбарhан орон» — Д. Санжиевай статья. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Байгалай үмэнэхи түрэл хизаарнай» — суглуулбари: Хизаар шэнжэлэгшын номой таг. «Буряад ороной «Улаан дэбтэр» — И. Старковой статья. «Үнэмшэлгэгүй загаhашад» — В. Григорьевой статья. «Байгалай заповедниктэ айлшаар» — С. Ивановой статья. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Дуун—хүнэй хани». 10.40 — «Разбег» — уран hайханай фильм. 11.55 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 12.30 — «Сергей Лазо». Баримтата фильм. 13.00 — Шэнэ hонин (13.05 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.45 — Баримтата фильм. 16.05 — «Эрмитаж». 16.30 — «Угощаю рябиной» — фильм-концерт. 17.35 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүдээр поэтическэ найруулга.

Улаан-Үдэ. 18.10 — Шэнэ hонин (буряадаар). 18.25 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд (буряадаар). 18.40 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.45 — «Юун, хэзээ, хаана болооб?» — телевикторина. 21.20 — «Время». 21.55 — **Космонавтикын үдэртэ ба СССР-эй летчик-космонавт Ю. А. Гагаринай замбуулинай жолоодогдодог «Восток» онгосоор ниидэhээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан ба концерт.**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — В. П. Катаев. «Полкын хүбүүн». 10,05, 13.40 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта. Юрэнхы биологи. 11.35 — Г. Байроной ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаhанууд. 12.10 — Совет уран зурагай искусство. 13.10 — «Архи уухагүй ябадалые ажабайдалай ёhо гурим болгохо». 14.10 — Ференц Листын бүтээл найруулганууд. 15.05 — И. Ильф болон Е. Петров. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаhанууд. 16.00 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Бидэ—интернационалистн ууд бди». Онохойн дунда hургуулиин «Улаан гвоздика» гэhэн интернациональна хани барисаанай клубай агитбригада дамжуулгада хабаадаха.

Москва. 18.10 — Духовой оркестр наадаха. 18.25 — «Так начиналась легенда» — уран hайханай фильм.

Улаан-Удэ. 19.30 — «Манай хото—манай гэр». Горсанэпидстанциин ахамад врач Л. Е. Алексеев дамжуулгада хабаадаха. 20.00 — Техническ[…] гэжэлэй hургуулинууд[…] рагшадай болон хүдэлм[…] дэй уран hайханай бү[…] КПСС-эй XXVII съезд[…] рюулагдаhан түгэсхэлэй[…] церт.

Москва. 21.00 — «А[…] нойрсогты, багашуул!» […] «Время». 21.55 — СССР[…] позиторнуудай VII съезд[…] церт. 22.55 — Баримтата ф[…] 23.15 — «Рафферти». […] сери. 00.25 — Түбэй теле[…] ниин болон Бүхэсоюзн[…] диогой ород арадай ин[…] ментнүүдэй академическ[…] кестрэй концерт. 01.00 — […] бол. «Динамо» (Киев) — […] тер).

ХАБАР[…] ДУНДА hА[…]

Апрель hара гаража, хабарай түрүүшын шэ[…]
Арад зоной хэлсэдэгэй ёhоор апрель шэнги эдэ[…]
абаhан иимэ hарые олохогүйт. «Уhа сасааша, […]
hа түүгээшэ, сэнхир нюдэтэ, олон занта, хубилгаа[…]
бүгэдэ имагтал апрельдэ сэхэ хабаатай юм. Энэ[…]
гүй. Юуб гэхэдэ, хабараймнай дунда hара саhа[…]
хиhан бордоhон соогуур эхилээд, набшаhа но[…]
ха намжаа үедэ дүүрэдэг гээшэ. Нүгөө тала[…]
апрель хадаа олон ондоо зантай, үнэхөөрөөшье[…]
тайхан hара ха юм.

Үдэр ерэхэ бүри наран эртэ дээрэ гаража, […]
шарана. Тэнгэри сэнхир-хүхэ, агаар тунгалаг. […]
рятай. Хабарай үндэр хүхэ тэнгэридэ сагаан […]

Тала дайдын хадын үбэртэхи нэбхи саhан түр[…]
хайла хайлаhаар, харьялан урдаба. Гансал hүүдэ[…]
той хадын ара талада саhан үшөө ехэ занда[…]
узуурта түхэрeен толбонууд бии болоод, доронь[…]
дан харагдана. Апрель hарада арад зоной үгэ[…]
соохоо «уhа сасааша» гээшэнь эгээл хурса мэрг[…]
но. Хабарай алхам үдэр ерэхэ бүри үргэдэжэ, […]
жалгые уруудан булангир уhан бурьялан урдаж[…]
поли дээгүүршье hайрамай уhан талаян болон […]
сабшалан дээгүүр уhан тарана.

Хабарай амисхаалай хэды ороошье хадань […]
хойшоо гараа гэхын аргагүй. Үшөө хэды дахин х[…]
ха, газарые саhан жэлэхэ, уhа мүльhөөр шуда[…]
Сагай ерэхэдэ үбэлhөө юуншье үлэхэгүй. Харин […]
руули газарта эреэг-тараяг болоод, газар үбэл[…]
hоо hэрээд, амилжа байhандал, үлэ мэдэг уурал[…]
ла дайдаар, холын гүбээнүүд дээгүүр бэлшэжэ […]
мал дулаан үдэрнүүдтэ зэрэлгээн соо холоhо[…]
харагдана.

hүүдэр газарай хүр саhан дулаан hалхинда hэр[…]
рэнхэй, hайрамай уhанда эдигдэhэн мүльhэн […]
хэржэ, урасхалда абтан, холын аянда ошоно.

Теэд үбэлэй хэдышье үсэрэлдөө hаа, апрелиин […]
хоногоо тоолоhоор байтарнь, уринай амин ула[…]
мэдэрэгдэжэ, газарай амидаралта агууехэ хүсэ[…]
гэршэлжэ эхилдэг. Тиин уляангир болон уля[…]
болон мойhоной мушэрнууд булсуутажа, эшэ[…]
эбэртэл дээшэнь залан hарайлгадаг. Гол горхоно[…]
улаан бургааhад, нарай хурьгад шэнги аад, бам[…]
сагааншье, шарашье гүлгэдөөр хушагдадаг. Тэдэни[…]
далита шубууд дүүелдэжэ захалдаг юм. Энэньшье […]
ааб даа. Түрүүшын амтан эдеэнhээ хэн хүртэхэ […]
хаб?! Модо, шулуунай забhарта, гэрэй хушалта д[…]
hэн эб эреэхэн эрбээхэйнүүд гаража, элин хали[…]
элдин сагай ерэhые иигэжэ амаршалдаг хаш. Ю[…]
эрбээхэйнүүдые хабарай элшэд гэжэ хэлэхэдэ ал[…]
гүй.

Модоной мүшэр гэдэжэ, ой соо ороходо тэр[…]
анхилха. Энэ hарын 20-доор хабарай түрүүшын […]
Улаан-Үдэ хотымнай оршон тойрондо hалбарха.

Хабар болоходо, холын аянай шубууд хойто […]
лэдэг заншалтай. Тиихэдэ Африка, Инди болон урд[…]
сад дулаан оронуудhаа хэдэн мянгаад километ[…]
ута харгы зам дабажа, олон янзын шубууд үндэг[…]
бараануудаа дэгжээхээ түрэл орондоо бусажа е[…]
hая талада саhанай эреэг-тараяг болоод байхада[…]
ерээд, аяар дээрэ — сэнхир огторгойн үндэртэ эр[…]
баганан, хабарай hайхан саг тухай түрүүшын м[…]
татана. Мүн энэ үедэ эгээн түрүүлэн ангир, бүргэд[…]
лон алаг туун шубууд бии болодог. Нуурнуудай[…]
хүсэд хайлажа эхилээгүй байхада, ангирай абяан[…]

Манай нютагта үбэлжэдэг, хүйтэнhөө айдаг[…]
шаазгай, тоншуул, гулабхаанууд, хушаан уурхай[…]
заhабарилна. үгышье hаа, үлүү hайн газарта шэн[…]
нэ. Хара хирээнүүд аяар дээгүүр огторгойдо нии[…]
ни, к-ро-ни» гэлдэн хаагална. Хүхэ буханууд дүү[…]
болонхойнууд. Хабарай дуунай орондо тоншуул […]
гоор нарhанай оройдо тоншоно. Борбоосгойнууд […]
пишаганан задаржа, далитай үрэhэд саhан дээгү[…]
Хорин жэл үнгэрөөд байхада, тэрээхэн талмай[…]
ногоон нарhад ургашоод, наран өөдэ үлылдэн б[…]

Гол горхоной мүльhэнэй хүсэд шоморhон х[…]
лиин hүүлшын арбаад хоногой туршада нугаhан, […]
шубуун, тохорюун манай эндэ үзэгдэдэг. Сэгээн[…]
торгойдо хурдан далитай нугаhадай шуумайлда[…]
нуудай хушууран, зэлэ татан ниидэхые бидэ булта[…]
хон харахабди.

Апрелиин hүүл багаар, заримдаа hарын тэнг[…]
hүүлээ ёдолзуулан, жэжэ шубууд соохоо хүхэ с[…]
түрүүлэн ниидэн ерэдэг. Гол мүрэнүүдэй[…]
хайлаха үеэр түрэл нютагаа бусадаг хадань, тэд[…]
зон «мүльhэ хахалааша» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй ё[…]
сэсэгые харахадаа, хабарай хүхюун сагай эхилhые […]
дэрнэбди.

hарын тэн багаар шара шубуун, хирээ, турла[…]
нууд үндэгэеэ даража эхилдэг. Эртэ үглөөгүүр ой[…]
до хурын наадахань дуулдадаг. Байгал шадар […]
най шубууд заатагүй hөөргөө нютагаа бусадаг, […]
бараануудаа далижуулдаг гэжэ онсолон тэмдэгл[…]

Зэрлиг амитадай хабарай гуужалга захалба. Тур[…]
гууд хайлаhан саhа дахажа, зунайнгаа бэлшээри […]
лэн хушууранхай. Буга, гүрөөhэд саhан дороh[…]
шолбы, шиигтэй хүр хагда шэмхэлхээ наруули […]
дын үбэртэ гаража бэлшэнэ. Хандагайн, бугын […]
ургажа захална. Гуранай эбэр хэдэн hалаатай […]
хүсэд яhан боложо хатаагүй, шуhан зандаа, боро[…]
ноохоор хушаатай ябана. Газарай хүсэд гэдэхэдэ, […]
20-доор доргон, тарбаган болон бусад ангууд эш[…]
рахань. hарын 15-даар эшээнэй баабгай нюргаа […]
наранай элшэдэ игааха хүсэлдэ абтана. Эгээн түрүү[…]
соохоо туража hорниишоhон мантан томо эрэ ба[…]
бултайдаг. Удаань, хэды хоноhон хойно, гүлгэдэ[…]
эмэ баабгай нүхэнhөө гаража, ой соогуур эди[…]
бэдэрэн зайгуултана. Баабгайнууд нүхэнhөө гар[…]
шоргоолзоной бута онгиргожо оролог. Жэрхишье […]
гөө нойрhоо hэрижэ, нюураа hайса «угаагаад» […]
тэрлигээ hэгсэрээд, hагсагархан hүүлээ арбагар[…]
хануудаараа hамнажа заhаад, намарhаа нюуга[…]
нөөсэ хоолоо шалгахаяа ошоно.

Шоньн гүлгэдые эхэтэйнь хамта хюдаха […]
Апрелиин 15-даар үлэгшэн шоно 3—5 гүлгэ түрэдэ[…]
шара саhан дээрэ шонын мүр дахажа, түрэhэн […]
хазаар морёор бэдэрхэдэ урагшатай, олзотойшье […]

Хабартаа зумбараануудай нүхэ руу уhа адхажа, […]
бижа, тэдэние бариха гээшэ тон шухала ниитын […]
Зумбараа ороохо эдижэ, хүдөө ажахыда ехэ хор[…]
дайсан мүн.

Будуун хүзүүн гэжэ талын арьяатан зумбараанууд[…]
хюдадаг. Илангаяа хабартаа, зундаа гүлгэдөө тэж[…]
эдэ амитадые намнажа, хорюултай үедэ барижа […]
хогүй.

Колхоз, совхозууд хабарай үедэ хүр хагда галд[…]
гэлжэ байhан шубуудта ехэ хохидол ушаруулна. Тэд[…]
уурхайнууд үндэгэнтээ хамта дүрэнэ, шатана. […]
ябуулга нютаг бүхэндэ хоригдохо ёhотой.

М. ГЫ[…]
Биолог-[…]

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы партийной жизни —2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательст, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-00459. Заказ № 85. Индекс 04609